

SĂPTĂMINAL EDITAT DE GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL
ANUL IV • NR. 28 (180) • 22-28 iulie 1993 • 16 pagini • 60 lei

Ilie Șerbănescu

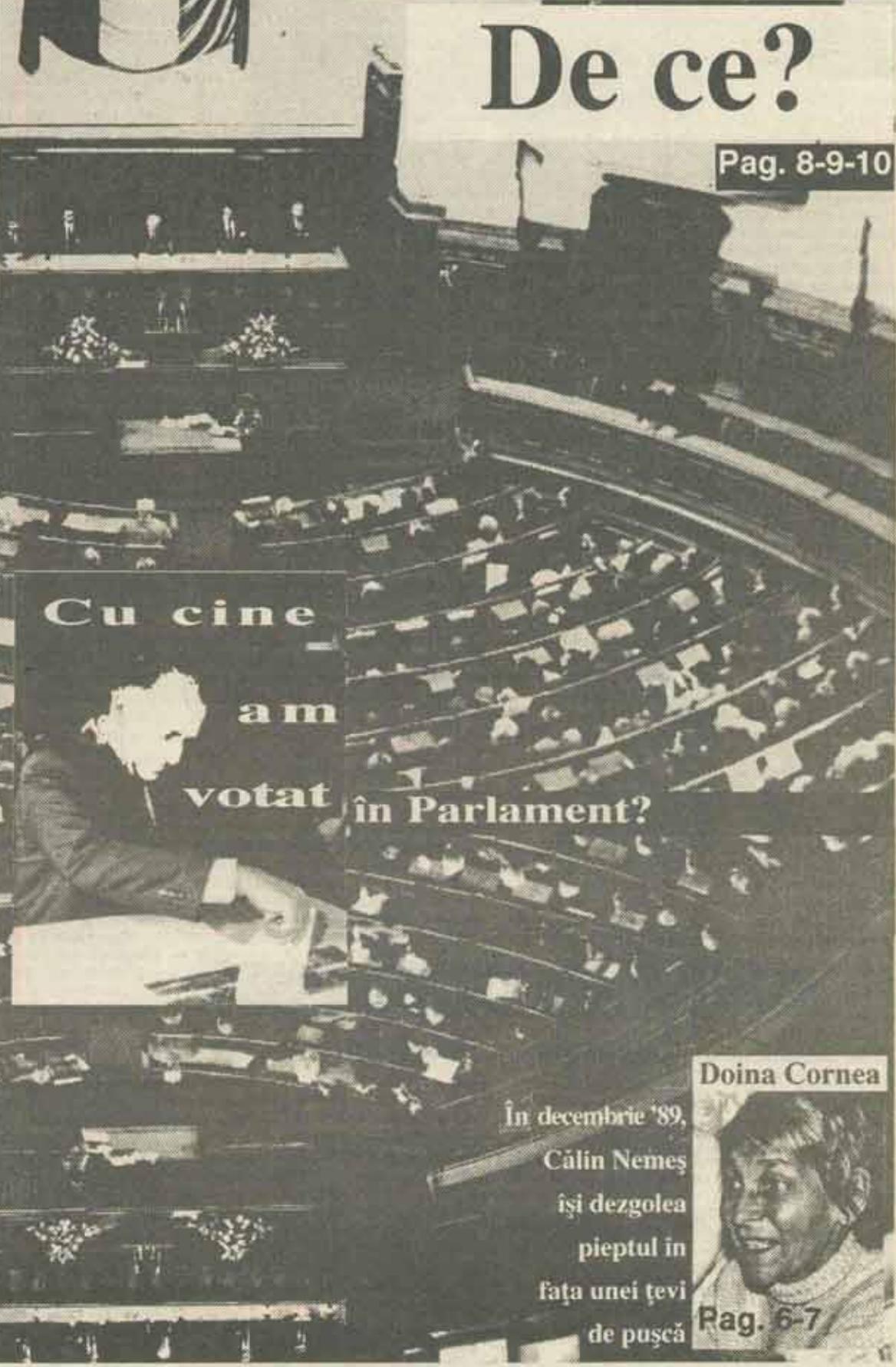

Pag. 5

**76% dintre români nu au încredere
în Parlament.**

De ce?

Pag. 8-9-10

Doina Cornea

În decembrie '89,

Călin Nemeș

își dezgolea

pieptul în

fața unei țevi

de pușcă

Pag. 6-7

ANDREI CORNEA

Cine guvernează România?

Două întreprinderi – una de stat, cealaltă privată. Prima falimentară, a doua – prosperă. Iată un lucru, s-ar zice, normal și chiar imbecil. Numai că patronul uneia este – și nu întimplător – director, contabil-șef, inger-șef la întreprinderea de stat, ale cărei resurse sau produse sunt drenate astfel în folosul întreprinderii private. Caz tipic în România de azi. Deloc imbecil.

Alt caz, tot tipic: o oarecare societate privată într-un oraș de provincie. Aprovizionarea se face – și nici măcar foarte rar – cu mașina poliției. Firescu – șeful poliției și patronul sănătății, veri, sau asociații, sau amici.

La recenta Conferință Națională a FDSN (PDSR), senatorul Dumitrașcu a spus: "Noi suntem primari și prefectii, Parlamentul, Guvernul, directorii de întreprinderi și de instituții". Corect. Dar ar fi fost încă și mai corect dacă ar fi pus pe primul loc directorii de întreprinderi și dacă ar fi adăugat că mulți dintre acești sănătăți și patroni prospici. Iar dacă ar fi admis că acești directori-patroni, acești directocrați, dacă mi se permită barbarismul, prin influență pe care o au, prin relațiile și controlul pe care îl exercită, reprezintă adevarata putere din România – ar fi formulat un adevarat greu de contestat, pe cît cred.

Ce sunt directocrați? Ei sunt, prin urmare, directori de întreprinderi de stat, deveniți patronsi sau acționari principali, ori având interese esențiale de afaceri în societăți private, aflate adesea în concurență cu întreprinderile de stat respective.

Ce fac directocrați? Distrug sau măcar anemiază întreprinderile de stat în folosul firmelor private. Acestea nu trăiesc desigur pe propriile picioare, ci beneficiază de marile avantaje ce decurg din situația lor. Ele parazitează întreprinderile de stat, unde patronii sănătății și fac concurență neloială adevăratelor firme private, cele care sunt autonome și în fapt.

Cum sunt directocrați? Sunt ființe amfibii, ce respiră, se nutresc și se reproduc atât în mediul etatist, cât și în cel privat. Acești batracieni ai tranzitiei nu pot supraviețui decât prelungind la nesfîrșit durata tranzitiei. O privatizare rapidă a marilor unități economice

i-ar arunca pe uscatul economiei private și ar pieri prin supraoxigenare concurențială; o eventuală reimersiune în economia planificată, de tip socialist, i-ar asfixia printr-un infarct al veniturilor. Acolo unde interesele lor sunt dominante, directocrații acceptă capitalul străin doar cu picătura; xenofobia lor e un efect al temerii că integrarea țării în structurile europene va nimici fericitul lor Purgatoriu ambigen. Ca investitorii străini să cumpere terenurile pe care își vor construi întreprinderile, nu convine directocraților, căci știu că numai astfel investițiile de capital au șansa să devină importante.

Directocrații adoră haosul legislativ, slăbiciunea statului de drept, tolerarea corupției. Confuzia proprietății, a patrimonilor, dar și a valorilor reprezentă mediul electiv reproductiv al fapturilor directocrate. Nișă lor ecologică este intermediaritatea, stratul germinativ propice e dat de spațiile interstitiale. Etiologic, ei afișează indecizia, dedublările, scizionile dintre "moderat" și "conservator". Într-o zi, directocrații sunt naționaliști; a doua zi, ei fac concesii inadmisibile unor străini cu credit indoelnic; azi, ei sunt de stânga; mâine virează la dreapta. "Nu-și vînd țara", dar în schimb vînd flota țării, dacă interesele lor de specimene ambiguie o cer. Ei nu au principii, nici proiecte de ansamblu, nici vizjuni de perspectivă. Au numai tropisme.

În fapt, această specie amfibiană este decisă să persevereze la nesfîrșit cu baletul său prin medii biotice incompatibile. Și, deocamdată, reușește.

Se vorbește cîndva despre "o a treia cale" – nici capitalism, nici socialism –, pe care utopistii o vedea ca pe o formulă conciliatoare și capabilă să profite de avantajele ambelor sisteme, fără a le prelua și defectele. Directocrația a transformat utopia în realitate. "A treia cale" există și noi păsim pe ea zilnic numind-o tranzitie și crezind-o caducă. Faptul că ea nu are avantajele, ci cusrurile capitalismului și socialismului – nu e decât încă o dovadă a inanității utopismului. Iar imprejurarea că îi postulăm cu prea multă ușurință caducitatea spune ceva despre optimismul nostru iremediabil.

Am însoțit revista "22" de la primul ei număr pînă astăzi. Nu sunt deci cititorul care vă răspoiște din întîmplare. Am înregistrat toate schimbările de redacție, m-am bucurat pentru momentele de vîrf ale revistei și am suferit pentru fazele mai puțin faste. Mă consider în parte un produs și al revistei "22", de departe cea mai bună revistă a momentului (revista "Dilema", care ar fi putut să vă simgă o parte din cititori, confirmă tot mai mult spusele sociologului Alin Teodorescu). Dar această scrisoare nu se vrea una a elogilor, pentru că am foarte multe observații critice, pe alocuri necurătoare. Începe cu următorul aspect: împreună cu toată presa românească, cu toate partidele politice, cu toti oamenii de litere, revista "22" nu a făcut excepție de la absolvirea de o "vină morală" considerabilă a celor aproape 4 milioane de membri PCR, aruncindu-se toată responsabilitatea asupra lui Ceaușescu și a activiștilor de partid. Un singur om a sfidat toate aceste comodități morale și interese de partid. Acest om a fost Gabriel Liiceanu, care în esență a spus următoarele: există o ierarhie a vinovăților care au făcut posibilă Dictatura, și în care Ceaușescu și mai vinovat decât activiștii PCR, aceștia mai vinovați decât membrii PCR, care membri sunt și ei mai vinovați decât nemembrii de partid; doar disidenți, din momentul în care au protestat, pot fi absolviți de această vină. Și, într-un interviu ulterior, Liiceanu continuă: "n-am putut deveni membru de partid pentru că aș fi participat la genealogia unei formațiuni minjite de singe". Și permiteti-mi să adaug: pînă cînd oamenii din România, în forul lor interior sau în raport cu ceea ce fiecare consideră a fi Instanța Supremă, nu vor regreta această complicitate tacită, dar criminală, nicicind în România nu se va produce ceea ce s-a numit cîndva "o naștere din nou".

Un alt subiect pe care "22" se sfîrșește să-l abordeze este rătinea de a fi în con-

tinuare a Convenției Democrate. Ne amintim care au fost motivele întemeierii ei: salvarea democrației dincolo de interesele de partid. Trăgind linie trebuie să recunoaștem: CD a fost un eșec. Un exemplu: a existat un candidat la președinție – după mine, singurul din cei cinci care ar fi avut o șansă în fața lui Iliescu – cotat ca fiind cel mai bun critic literar actual, un bun orator, cu simțul umorului, cu o oarecare charismă, fară un trecut comunist. Mă refer la Nicolae Manolescu. El bine, a fost preferat un necunoscut cu un discurs crispăt, fară nici o charismă, cu o oarecare activitate comunistă în spate. De ce? Pentru un motiv foarte simplu: PNȚCD, neavînd un candidat credibil, împreună cu partidele satelit din Convenție (există așa ceva), au scos în față un candidat neafiliat politic pentru că PAC să nu iasă în evidență prin prezentă lui Manolescu, de departe singurul candidat prezidentiabil. Mai mult, prin același sistem de vot au redus PAC-ul la un rol simbolic în Parlament iar astăzi un alt mare orgolios, Stelian Tanase, vrea să-i dea lovitura de grătie. Iar Cornelius Coposu – declarat de toată

reducindu-l la un simplu rol de manipulator al PAC.

De aceea mă întreb ce a fost prioritar în CD: salvarea democrației sau orgoliile de partid? Evident, acestea din urmă. CD continuă să funcționeze artificial, fară nici un viitor, pentru că se crede că cine va ieși din Convenție ar avea soarta PNL-ului. Eroare. PNL nu a intrat în Parlament nu pentru că a ieșit din CD, ci pentru că și-a pierdut simpatizanții odată cu apariția pe scenă politică a PAC. Dar dacă partidele se simt inhibate să stace problema, presa independentă ("22" în special) de ce întreține această iluzie fară nici o perspectivă electorală?

Astăzi lozincile anticomuniste – singura armă folosită pînă acum de CD – nu mai impresionează pe nimenei; amintiți-vă că M.I. Quintus a fost un an de zile ministrul Justiției și nu a găsit cu cale să facă un lucru minim: redarea cetățeniei Regelui Mihai (nu sănătatea).

Singurul mod în care poate fi cîștigat electoratul astăzi sunt soluțiile economice prezentate persuasiv. Or, de pe pozițiile CD – unde poate fi înțîlnit

marilor căutări și febrilelor intrebări care în lipsa "relației"

pot facilita "saltul în Speranță". Fiindcă pentru orice om care vrea să-si ducă luciditatea pînă la capăt nu există decît acestea două: Nihilismul sau Speranța.

In altă ordine de idei, mi se pare că actuala concepție privind dreptul la a semna în "22" nu e chiar ideală. Un exemplu recent e polemica Goma-Pintilie, din care revista a ieșit usor sfionată, pentru că și-a încălcă principiile și a căzut în capcană întinsă de Pintilie, care vă cerea să vă transformați în detectivi, uitând că articolul în cauză nu era unul de informație – semnat de un redactor al revistei, ci de analiză – semnat de Paul Goma. Desigur, Goma a comis o eroare (care nu schimbă cu nimic restul articolelui) în privința lui Pintilie, dar revista "22" trebuia să se rezume la a publica un drept la replică al lui Pintilie și ulterior să publice scuzele pe care Goma le-a prezentat acestuia și nimic mai mult.

Actuala concepție pe care am reținut-o eu și următoarea: aveți un spațiu de manevră editorial (girat de GDS, dublat de membrii redacției) în care se înscrive orice articol care apare în "22". Acest spațiu ar putea fi cuprins între spiritul democratic pînă la absența tonului vulgar. Pentru cazurile în care există îndoieri sau poziții pro și contra ati instituit (idee excelente) rubrica "Tribuna liberă". La acest edificiu aparent perfect aș aduce un amendament. Există voce care nu pot fi cuprinse în nici un program, care merg împotriva curentului, drept care să-mi fie permisă întrebarea: dacă în România s-ar ivi un nou Cioran, ar avea el drept de semnatură în revista "22"?

În fine, și cu asta închei, relația revista "22"-cititor.

E foarte bine că în ultimul timp ati permanentizat rubrica "Curier", în care să nu vă sfîrști a publica și opinii care nu se încadrează pe "linia" "22"-ului.

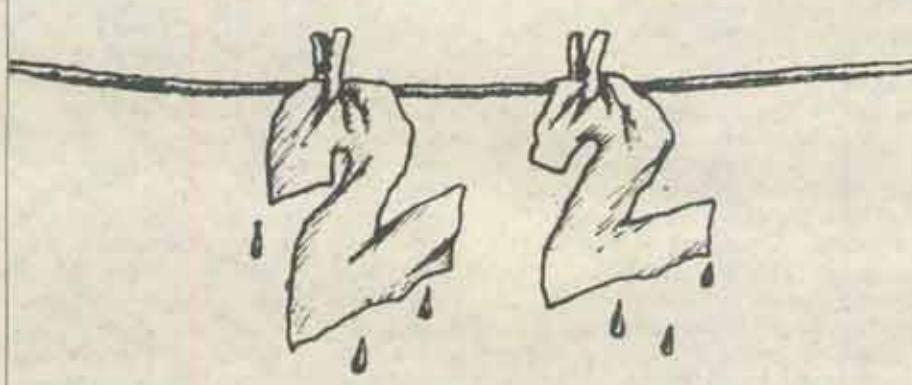
Nu e suficient însă. Aș veni cu o propunere: o pagină lunar (sau bi-lunar) scrisă de cei ce vă citesc, pe o anumită temă propusă sau de redacție sau de cititori, care poate fi una politică (de exemplu, viitorul CD), socială, culturală, religioasă etc., cu trimiteri în actualitate. Consider că e o idee de la care se poate porni ceva în acest sens.

Cu simpatie,

OPREA IOAN (28 ani)

Cluj

P.S. ● Pagina de informații culturale mi se pare un spațiu sacrificat. ● Revista abuzează cu articole dedicate teatrului și artelor plastice. ● Aspett ca "22" să lanseze și nume necunoscute, nu doar nume consacrate.

presa independentă "campionul moralității" în politică – își permite să-l atace fără nici o reținere pe Mihnea Berindei – omul care a făcut cel mai mult pentru protestatarii români din ultimii 13 ani de dictatură Ceaușescu –

atit Sergiu Cunescu (afiliat la Internaționala Socialistă), cit și Dinu Patriciu (adept al liberalismului clasic) – nu se poate întocmi decât un program economic hibrid fără nici o șansă electorală.

Revenind la politica de concepție și program a revistei "22" aș atinge cîteva puncte în mod expeditiv. În primul rînd regretul că de la plecarea Alinei Mungiu (o mare ziaristă) vocile lucide din redacție sunt mai puține cu una (achizițiiile pe care le-a făcut nu sunt pe măsură "22"-ului). Apoi aș vrea să relativizez puțin cele două coordonate pe care se mișcă revista, civismul și cultura, oarecum absolutizate. Mihai Botez, pe timpul lui Ceaușescu o adeverăță "insulă de societate civilă". Ișii întrețin astăzi iluzia sau naivitatea că reprezintă "poporul român" la ONU și nu un personaj demn de milă – Ion Iliescu, Iar Augustin Buzura, Marin Sorescu, Eugen Simion, Valeriu Cristea – care au drept singură religie Cultura – s-au "cotrocenizat" și ei într timp. De unde se vede că există o înjosire nu numai în închisoare, ci și în libertate.

Civismul (sau morală) și cultura rămîn împreună cu instanțele la care se raportează: Istoria și Dumnezeul Culturii, după opiniia mea, un teritoriu fertil

Numai 450 lei

pe trimestru

costă abonamentele cu jumătate de preț oferite de revista "22" pentru
PENSIONARI,
CADRE DIDACTICE,
ELEVI, STUDENȚI,
FOȘTI DETINUȚI POLITICI, VETERANI DE RĂZBOI.

Cei interesati să rugați să expedieze prin mandat poștal suma de 450 lei pe adresa:

Revista "22" cont. 45103532, BCR Filiala sector 1, Str. Londra nr. 10, București.
Totodată, cei interesati să rugați să trimită adeverințele corespunzătoare (talon de pensie, adeverințe de la școală etc.) pe adresa:

Revista "22" Calea Victoriei 120, sector 1, București, cu specificarea pentru Serviciul de Difuzare.

Adeverințele pentru abonamentele cu jumătate de preț sunt valabile pentru un an de zile.

Abonamentele la jumătate de preț pentru aceste categorii de cititori sunt sponsorizate de INSTITUTUL PENTRU DEMOCRAȚIE ÎN ESTUL EUROPEI și ASOCIAȚIA EST-LIBERTÉS.

Cei ce nu fac parte din categoriile amintite pot beneficia de reducere dacă contractează abonamente prin intermediul redacției, după cum urmează:
● reducere cu 24% (costul abonamentului este de 600 lei pe trimestru) pentru abonamentele cu ridicare de la sediul (Calea Victoriei 120), cu posibilitatea păstrării exemplarelor; ● reducere cu 10% (costul abonamentului este de 700 lei pe trimestru) pentru abonamentele cu expediere prin poșta.

CITITORII DIN STRÂINATATE se pot abona la revista "22" depurînd costul abonamentului în conturi noastre deschise la **Banca Comercială Ion Iriac S.A., București, Str. Doamnelor nr. 12**; pentru dolan în contul 4020253230, pentru mărci în contul 4020253231, pentru franci francezi în contul 4020253235 (cu specificație: PENTRU REVISTA "22") sau trimînd un cec (money order) pe adresa: Revista "22", Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România. Costul unui abonament pentru zona europeană este de **72 dolari pe an** (36 dolari pe 6 luni, 18 dolari pe trimestru) sau echivalentul în crise monedă convertible: **120 DM anual** (60 DM pentru 6 luni, 30 DM trimestrial), **400 franci francezi anual** (200 franci pentru 6 luni, 100 franci trimestrial). Pentru celelalte continente, prețul unui abonament este de **100 dolari anual** (50 dolari pe 6 luni, 25 dolari trimestrial).

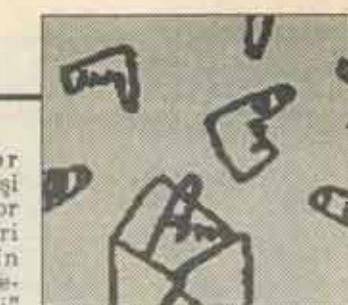
PREȚUL ABONAMENTELOR DEJA CONTRACTATE NU SE MODIFICĂ, INDIFERENT DE SCHIMBĂRILE ULTERIOARE ALE PREȚULUI REVISTEI.

Abonament cu jumătate de preț	☐	Abonament cu reducere 24% (ridicat de la redacție)	☐	Abonament cu reducere 10% (expeditat prin poștă)	☐
-------------------------------	--------------------------	--	--------------------------	--	--------------------------

CUPON DE ABONAMENT

Numele
Prenumele
Ocupația
Adresa: Str. Nr.
Bl. Sc. Et. Ap. Cod postal
Oraș (sat, comună) Județ
Tara
Durata solicitată

Decupați cuponul și trimiteți-l pe adresa redacției: București, Calea Victoriei 120, însoțit de adeverințele sau taloanele corespunzătoare. Veți primi revista în momentul cînd banii expediati prin mandat poștal ajung în contul nr. 45103532, BCR Filiala sector 1, Str. Londra nr. 10, București.

LA SEDIUL REDACȚIEI PUTEȚI CUMPARA DIN STOC:

Numere, după cum urmează: din anul 1990 numerele 15, 16, 18, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 32, 33, 38, 41, 44, iar din anii 1991 și 1992 – orice număr. Exemplarele vechi sunt comercializate la prețul actual al revistei. De asemenea, redacția "22" ține la dispoziția doritorilor "Reportul asupra evenimentelor din 13-15 iunie" (120 lei) precum și Edițiile speciale: "22" – "Suspiciune de fraudă" (50 lei), "Oslobodenje" (30 lei), "Alianța Civică" – "Forumul Democraților pentru ieșirea din criză" (40 lei).

Cerem scuze celor cărora, din lipsă de spațiu, nu li s-au publicat textele trimise la redacție. În limita posibilităților, vom încerca să răspundem personal. Manuscrisele ne-publicate nu se înapoiază.

CRONICĂ POLITICĂ

TIA SERBĂNESCU
La cărămizi

Printre veștile bune date la "actualitate" se numără și cea privind drojdia de la Arad, care-i mai bună cu 25% decât cea din restul țării. El, așa mai merge. Dacă tot sănsem pe drojdie, cel puțin să simt pe drojdie superioară. Săptămâna trecută a fost înmormântarea lui Călin Nemeș, unul dintre răniți revoluției din Cluj. Indiferent de picătura care i-a umplut paharul dezamăgirilor, era limpede – așa cum au dovedit-o toate textele sale din ultimii trei ani – că eroul din Cluj s-a sinucis din deznădejde și din grija. Cine credea că Opoziția va fi șocată de acest gest și că va acuza degradarea morală instituționalizată a societății s-a înșelat amarnic. Nici vorbă de așa ceva. Cu excepția doamnei Doina Cornea nici unul din reprezentanții marcanți ai Opoziției nu s-a aflat la funeraliile lui Călin Nemeș. Deși au dat interviuri peste interviuri, nici unul nu consacră tragicului gest nici o frază. Opoziția noastră, atât cîtă mai e, pare preocupată fie de propria imagine, lăudându-se singură pe unde poate, fie de intrarea în guvern, lăsându-se în tot felul de socoteli asupra participării. Într-un interviu acordat ziarului "Dreptatea" (17 iulie), dl. Cornelius Coposu îl copleșește pe președintele PDSR, Adrian Năstase, cu o sumedenie de epitet de zici că acesta a ieșit cu pieptul gol în fața armatei în decembrie 1989. Iată cîteva mostre de apreciere politice: "Salutăm, desigur, alegerea d-lui Adrian Năstase, care este o personalitate de prestigiu a țării noastre, om de dialog, simpatizat de toată lumea". Două fraze mai jos, după salutare urmează bucuria: "Ne bucurăm că dl. Năstase a fost promovat ca președinte executiv". În fine, după încă o întrebare, dl. Coposu se bucură încă o dată din același motiv: "În orice caz, din punctul meu de vedere, mă bucur de prezența d-lui Adrian Năstase, cu care am avut întotdeauna cele mai bune raporturi și îl socotesc un fruntaș politic de nivel european". Faptul că fruntașul de nivel european s-a repezit să semneze tratatul de prietenie cu fosta URSS a fost poate uitat de cetățeanul obișnuit. Dar el nu poate fi uitat de un președinte de partid din Opoziție. Se pare însă că dacă vrem să vedem o Opoziție trebuie să ne uităm tot la bulgari, care, după ce și-au făcut datoria și au cîștigat alegeri-

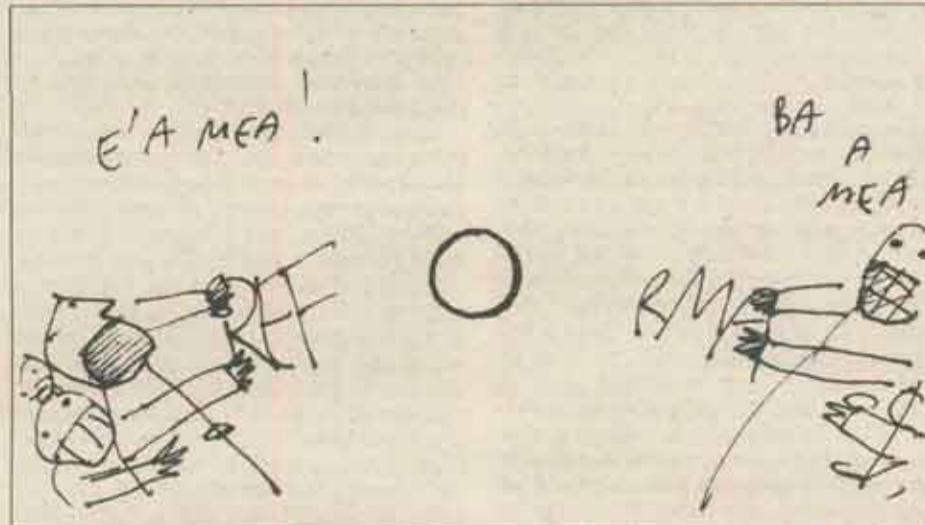
le, acum nu se pierd în admirare de sine și-și sanctionează propriul candidat (ajuns președinte) prin acțiuni energice, demisii, greve, mitinguri etc. Opoziția noastră, cînd nu doarme pe lăuri înfringerii în alegeri, visează combinații guvernamentale, iar cînd apare la Televiziune se comportă la fel de confuz ca și Puterea. Dovadă emisiunea economică despre "mersul reformei" care a grupat șase interlocutori: Nicolae Văcăroiu, Al. Albu, Viorel Sălăgean, Mircea Ciunara, E. Dîjmărescu și Dinu Patriu. Înăuntru nu s-a vorbit deloc despre mersul reformei, cei șase repezindu-se să vorbească unul peste altul și căutând să-și pună în valoare propriul "discurs". Dacă de la dl. Văcăroiu nu mai avem nici o pretenție, domnia sa ieșind de mult din zodia surprizelor "pozitive", în schimb reprezentanții Opoziției au reușit să pară doar gălăgioși cînd aveau, slavă Domului, destule argumente la indemnă. În consecință, reprezentația economică s-a terminat la nulitate. Rămînd în același sector economic, trebuie să semnalăm prestația sectoristului Emanuel Valeriu în meciul naval Petromin-Forum Maritime. Proaspăt numit în fruntea unui detașament de "reporteri speciali", E. Valeriu ne-a mai arătat încă o

dată în ce constă specialitatea: să demonstreze că o problemă și inversă decît credе toată lumea. Așa că E. Valeriu a-nțors navele pe dos pînă a reieșit că afacerea e avantajoasă. În urma negocierilor, Guvernul și-a ridicat toate pînzele sus pînă i s-au văzut, pe rînd, și Paul Teodoru, și Paul Everac, și C. Vadim Tudor, și Verdet, și Virgil Dașchievici, Lipatti, Iliescu și Snegur – precum și alte organe de partid și de stat.

Intruchit președintele Iliescu a luat taurul de coadă și s-a războit cu cartea lui Adolf Hitler și trei fizici de comandanți, toată lumea a căzut în extaz de către curaj a dovedit domnia sa facind o aluzie anonimă la C.V. Tudor. Numai că acesta a apărut pe micul ecran și, bineînțeles, nu s-a simțit deloc vizat de anonimă, ba, mai mult, a numit el alte publicații care se fac vinovate de nu se știe ce. Trebuie să fi din cale-afară de orbit ca să nu-ți dai seama că Vadim și Păunescu sunt pseudonimele de vremea reală președintelui Iliescu și ale serviciilor sale de informații.

Din seria personajelor pitorești care au bîntuit ecranul în ultimele zile, dl. Virgil Dașchievici, directorul de la Metrorex, merită – deși a fost concurat de directorul de restaurante Pîngă, care s-a prezentat și în costum și în slip – o mențiune aparte. Domnia sa se află demult în litigiu cu Uniunea Sindicilor Libere din Metrou condusă de dl. Ion Rădoi. Ca de obicei, Metrorex și-a luat Justiția în ajutor și a declarat greva ilegală. La ora actuală, cele două forțe sunt încă în conflict și s-au prezentat ca atare în cadrul unei ediții speciale a "actualităților". Dacă liderul sindical vorbea normal, contestatul domn Dașchievici era atât de prețios și de ridicol

"s-a preluat problematica metroului", "a avut loc o alunecare de program de șase luni", "anul a început în iulie anul trecut și s-a încheiat în iulie anul acesta", "la un moment dat aș putea să spun că acest lucru ar putea să impiede asupra activității" incit dacă metroul ar merge precum vorbește directorul său e clar că ar sări într-o de pe sine. Firește că a apărut și celebrul ministru Paul Teodoru – care numai în România putea fi ministru – spre a sușoți ceva despre rezolvarea acestui conflict "practic integral" – dar fără să se rezolve punctele esențiale. În schimb, CNA și-a făcut planul la acordarea de licențe, și anume 297 într-un an. După un an de licențiozitate, CNA și-a prezentat la conferința de presă cîteva din capetele de acuzare în frunte cu Titus Raveica și Răzvan Theodorescu. Acestea din urmă a constat "o alunecare spre stînga" a televiziunii. Ca să vezi cine vorbește! Cînd era dînsul director te pomenești că Televiziunea aluneca pe loc. Dl. Theodorescu mai are nițel și începe să se creadă chiar democrat, așa cum Nicolae Uliu a-nțeput să se prezinte drept participant la Piața Universității. În "Zig-Zag", purtătorul de cuvînt al SRI pretinde că era cît pe-aci să vorbească și din balcon, dar i-a fost jenă. Acuma nu-i mai e. În fine, dl. Everac venind pe ecran după întîlnirea Iliescu-Snegur a fost foarte anemic. Cei doi președinți cărora li s-a cîntat de două ori "Deșteaptă-te, române", fără cuvînte și fără ecou, s-au întîlnit pentru a dezminții "înghetarea" relațiilor și pentru a mai salva aparențele. Dl. Iliescu a evocat "relațiile fraternale" dintre ei, iar dl. Snegur a vorbit despre necazurile "păturii slab protejate". Cu această ocazie, M. Snegur s-a arătat îngrijorat că greutățile tranzitiei "să nu se răsfrîngă negativ asupra acestei pături". Păi, mai punem o pătură deasupra acestei pături și se rezolvă. Așa că d-lui Everac nu i-a rămas decît să se enerveze degeaba pe inventivitatea poporului român, pentru că nu s-a mai înțeles deloc cui se adresează sarcasmul său atât de nefostofelic. Paul Everac s-a trezit zicind "poporul meu" – de unde deducem că are și el un popor, ceea ce chiar nu bănuiam. În fine, am mai aflat o veste bună: "Ceramica Iași" e singura întreprindere care a scăzut prețurile în urma aplicării TVA. Așa incit, dacă vrem să simțim ce înseamnă adevărata TVA nu rămîne decît să cumpărăm cărămizi.

CONCURS

FUNDATIA SOROS PENTRU O SOCIETATE DESCHISA

pentru editarea de noi manuale universitare

În cadrul Programului destinat învățămîntului superior – Higher Education Support Program – sprijinim tipărirea cursurilor universitare în domeniile: științe sociale, științe economice și științe umaniste.

Concursul este deschis atât cadrelor didactice de la facultățile de stat, cât și celor de la facultățile particulare.

Condiții de participare:

- * cursul va fi dactilografiat (sau prezentat sub formă de fișier text pe dischetă);
- * va fi însoțit de avizul consiliului științific al facultății și de avizul catedrei din care face parte autorul (în cazul cursurilor scrise de cadre didactice de la facultățile particulare, avizul va fi dat de catedra de specialitate a facultății de stat din centrul universitar respectiv).

Manuscrisul va fi însoțit de un memorandum:

1. Curriculum Vitae al autorului, conținând detalii legate de activitatea sa didactică și științifică, inclusiv o listă de publicații.

2. Un formular completat (specific acestui concurs – se poate obține de la oricare dintre filialele Fundației SOROS din Cluj, Iași, Timișoara sau București).

3. Un scurt rezumat (1/2 sau 1 pagină) al manualului și cuprinsul în limba engleză.

Solicitările vor fi discutate de către un juriu format din personalități ale vieții universitare. În cazul acceptării cererii, Fundația SOROS se va ocupa mai departe de tipărirea manualului, autorul urmînd să primească un premiu în afară de exemplarele corespunzînd drepturilor de autor.

Cererile se pot depune la oricare dintre filialele FUNDATIEI SOROS din:

– Cluj: Str. Mărului nr. 5, C.P. 1084, 3400 Cluj, tel. 197121, pentru LIVIU MATEI – coord. program.

– Iași: Bd. Copou nr. 19, 6600 Iași, tel. 146935 – pentru CODRUȚA ANTONESCU – coord. program.

– Timișoara: Piața Operei nr. 2, et. 3, cam. 317, 1900 Timișoara, tel. 190804, coord. program: CORINA TIMIȘ.

– București: Calea Victoriei nr. 133, C.P. 22-196, 71102 București, tel. 650.63.25, pentru DRAGOȘ MUNTEANU – coord. program.

Termen pentru depunerea cererilor: 15 octombrie 1993.

Programul va continua, și semestrial vor fi discutate solicitările primite.

H.-R. PATAPIEVICI

Istorie contemporană

Slabul ecou avut la noi de Istoria... lui Ion Negoițescu dovedește că de puțin simtem pregătiți să renunțăm la linguistorele noastre comodități. Din motive care, în parte, sunt de înțeles, dar care, în bloc, nu sunt scuzabile, conștient sau inconștient, mare parte din intelectualii care se exprimă continuu să se crampozeze de tabă de valori rezultată între anii 1955-1989. Prin această cramponeză sunt comise două abuzuri. Primul a fost formulat de E. Lovinescu astfel: "obligatiile față de viitor depășesc pe cele față de trecut". Aftel spus, trecutul, întrucât ne-a format în carne, ne poate judeca doar constitutiv, și numai în mod bastard regulativ. Despre al doilea tip de abuz aș dori să mă ocup în acest articol.

A trecut aproape neobservat faptul că valorile culturale care au reîntrat în circuitul valoric după 1955 au fost adaptate unui orizont de valori incompatibil cu cel de la care își luaseră inițial ființa. Între 1984 și 1955, toate valorile culturale române au fost supuse unui purgatoriu violent, care a avut drept scop distrugerea matricei valorice. Trebuie să înțelegem că fiecare valoare individuală, din sînul unei culturi, este agregată prin accente specifice în interiorul unei matrice de valori: o valoare este restituția propriului ei sens, devine, adică, inteligeabilă, numai repusă în termenii matricei de valori proprii. Această schemă elementară este solidară cu ideea potrivit căreia sensul unei noțiuni rezultă din întrebuităre (i.e., din context). Este limpede că valorile care au fost admise, individual, după purgatorul anilor 1948-1955, au putut fi admise numai în măsura în care ruperea lor din contextul matricei de valori proprii a fost compatibilă cu noua matrice de valori, care le-a distribuit un sens unor impropriu, în orice caz modificat, potrivit noilor accente și inclinații ideologice. Concluzia acestui rationament este următoarea: dacă la nivel nominal a existat o anumită continuitate a valorilor (în special după 1963, anul readucării în actualitatea "legală" a lui Titu Maiorescu), la nivelul matricei de valori discontinuitatea a fost totală. (Diferența este ca între Cronica mizantropului și Cronica optimistului.)

Să detaliem puțin procesul conservării unor valori în condițiile distrugerii matricei formativ-nutritive. După cum statul de drept nu este statul în care domnește pur și simplu legea (căci legile, chiar plebiscitate, pot fi abnorme), ci statul în care legile sunt emise potrivit noțiunii de justiție, la fel și matricea de valori este consecința unui pact cultural (firește, nescris). Noțiunea de justiție, proprie statului de drept, este definită în cadrul unui pact informal, tacit, între societate și detinătorii puterii. Violarea lui conduce imediat la alterarea legalității legilor, chiar dacă ele continuă să fie votate după reguli. În același fel, pactul cultural este definit între societate și creatorii de cultură. Spre pildă, Olympia, expusă în 1865, denunță un pact și propune un altul. În condițiile totalitare, pactul cultural își schimbă partenerii: el este instituit între putere, care să substituie integral societatea, și creatorii de cultură. Schimbarea de partener implică însă o deformare dramatică, replică directă a imprejurării că pactul nu mai este consecința jocului liber al circulației valorilor, ci rezultatul unui dictat. La noi, după radicalismul primilor ani ai stalinismului românesc, cind chiar și Eminescu părea a trebui exclus din cultură, reperii au initiat o vastă acțiune de reconciliere, bazată pe un dozaj brutal și pervers de intimidări și concesii, care, cam prin 1955, a condus la primele semne că un nou pact cultural începe să funcționeze. Aceasta a reprezentat cadrul "legal" al oricarei validări sau invalidări valorice ulterioare. El a instituit tabuuri și permisivități deopotrivă impondereabile și idiotice, care au afectat fără

discriminare conținutul și forma a tot ceea ce a fost creat, imaginat sau gândit în România comună.

Noul pact cultural a asigurat cadrul de funcționare și justificare al noii matrice de valori și tot el ne-a dat categoriile și priori de aprehendare globală a lumii.

Natura pactului totalitar, într-un regim totalitar, depinde de bunul plac al celui care îl ordonă. Bineînțeles, există și cîteva constringeri inevitabile, care sănătătorească în chiar conceptul de putere nelimitată. De o parte, avem constringerile externe ale puterii politice, de care ținea voimă Moscovei și exigentele platonice ale Occidentului. De alta, trebuie sănătătorească în procesul natural al disocierii puterii în interiorul puterii, la nivelul conducerii partidului, și de puterea de rezistență inertială a naturii umane la violență și iraționalitatea schimbării, la nivelul societății. Ei bine, în România, datorită efectului conjugal al unei terori sălbatică și al unui servilism linguisitor și la lipsit de precedent, nu a existat constrință internă de tip politic. Aftel spus, procesul firesc al disocierii puterii nu a jucat, la noi, nici un rol. Aici și nimerit să ne amintim că anii în care nouă pact cultural se nașteau erau anii de maturitate ai represiunii comuniste în România. Cînd "Școala de literatură" facea scriitori impregnați de nouă matrice valorică (cu rezultate cert indoioanelnice în doar puține cazuri), România era deja de mulți ani un vast și atroc penitenciar, în care exterminarea alterna violent cu extirparea, și în care frica, nesiguranța, mizeria, delăsuința constituiau, deopotrivă cu fervorile lașității, fundalul sufletesc omniprezent. Trăgind linia și socotind numai constringerile care au contat efectiv, putem spune că baza de execuție juridică a nouării pact cultural a fost asigurată în mod esențial de nevoie puterii politice de a salva, prin ipocrizie, aparențe, cit și de puterea de inertie (pe termen lung, formidabilă) pe care în mod instinctiv natura umană pură și simplă o opune injoncțiunilor samavolniciei. Un foarte complex, eroic și sordid joc de-a șoarecele și pisica să a desfășurăt pînă la epuizare între cei decisi să interzică orice, dar salvindu-și fata, și cei, extraordinar de puțini, sprințini numai de conștiință lor și de puterea inertiei altora, care să strădui să salveze cit mai mult, chiar și cu prețul mutilării. Nu trebuie nici o clipă uitat că aceste concesii erau obținute în față unei puteri care dovedește în mod istoric că e decisă să mutileze orice, oricăt și pe oricine. Din acest motiv, pactul cultural la care societatea intelectuală a consimțit și pe care puterea politică l-a conce-

dat, nu fără gîndul nemărturisit de a interzice odată și odată totul, a reprezentat o victorie diplomatică comparabilă cu salvarea frontierelor sau a cîstigării unei păci în condițiile pierderii războiului. Nu mai puțin, dacă el a fost cum nu se poate mai benefic atunci, el nu mai este deosebit de inacutual acum.

Să privim puțin mai atent natura pactului cultural românesc. Înții de toate, latura generală: orice pact este un act de frontieră. În particular, pentru români, specificul lui a rezultat din absență, între toate regretabile, a oricărui constrință politică interne: criminalitatea totală comunității, și fanatică ca totușă comunității, comunității române s-au caracterizat în plus, spre deosebire de tovarășii lor din alte țări aservite, printr-o obedieneță și o lașitate exemplare. Alături de sclerotețe, comunității române mai poseda din înlăput doar servilism. Această trăsătură specifică a făcut ca arbitrarului puterii să nu i se poată opune nici o altă putere (chiar simbolică). Or, cum puterea absolută corupe absolut, comunității române au constituit clasa politică, slături de cea rusească, cea mai coruptă și mai descompusă moral. În special, domeniul exceptat (relativ) de la injecție era definit exclusiv prin prisma a ceea ce puterea politică consideră că este eficient să jertfească ipocrizie. Toate clauzele pactului erau fixate de putere în dialog cu propria ei ipocrizie, care depindea de măsura în care cei față de care conta să fii ipocris meritau să fie curtați prin jocurile înșelăciunii. Trebuie să acceptăm cu luciditate că pactul cultural românesc nu a fost obținut prin luptă și, de aceea, ca orice lucru acordat, el putea fi reziliat oricind, fără explicație, de partea care l-a angajat. El, în concluzie, a fost rezultatul dublei presiuni exercitate asupra puterii de complexul bastard al ilegitimității (de aceea trebuia, în bună logică venetică, să anexeze orice, pentru a se putea substitui oricui) și de nevoie de banii celui față de care juca jocul ipocriziei: Occidentul capitalist al drepturilor omului.

Care a fost, deci, actul de frontieră? Formulat prima dată la resuscitarea lui Maiorescu, el pretindea respectarea autonomiei esteticului. Granița dintre universalitatea ideologicului și realitatea culturii a fost fixată prin cerința că frumosul să fie autonom. Frontieră, adică grădile, treceau acum, fără ambiguitate, prin chiar trupul culturii române: există un dincolo și un dincoace de literatură. Ce reușea să cadă în teritoriul literar putea fi, în principiu, salvat, și anume la adăpostul autonomiei esteticului. Romancierii au început să includă în romanele lor ziaristică, istorie, reflectie politică etc., adică toate acele specii culturale care, întreținându-că în aerul un raport lipsit de ambiguitate, cădeau în afara actului de frontieră. Eseștii, filosofii, ideologii au reînceput și ei să scrie sub eticheta de critici literari, îngroșind rîndurile unei meserii care să-și trezească peste noapte disciplină pilot a supraviețuirii culturale. Mare parte din intelligentă și curajul românesc a găsit adăpost în straile criticii literare, care a avut de jucat, prin acest fapt, un rol epochal. Într-un sens, dacă mai există azi un comerț decent al spiritului critic raional, este pentru că demnitatea dovedită de critica literară, ca disciplină, a fost remarcabilă. Dar tocmai succesul semnificativ al acestei formule de supraviețuire a condus la abuzul despre care am amintit la începutul articolelui meu.

Despre ce este vorba? Înții de toate, să ne amintim că, după tezele din iulie 1971, puterea politică a fixat fără ambiguitate limita pactului cultural la autonomia esteticului, și numai a esteticului. După o treceatoare eclipsă în vîîîntă totalitară a sistemului (1962-1969), incercarea societății intelectuale românești de a obține marea derogare, și anume afirmarea faptului că tot ce este creație spirituală se bucură în chip natural de autonomie, a eguaț odată cu succesul revoluției culturale. Acest eşec a avut consecințe catastrofale. Într-adevăr, cum actul gîndirii libere cade în afara criteriului estetic, iar libertatea de creație precede esteticul și, în mod firesc, nu încununează, noțiunea de libertate a

iesit complet din reprezentările culturii române, în favoarea noțiunii de autonomie estetică, care, însă, din nefericire, era profitabilă sistemului. Întrucât privește libertatea culturii (și nu doar a literaturii), criteriul autonomiei esteticului s-a dovedit insuficient.

Ei a putut asigura salvarea cîtorva opere. Dar spiritul libertății, ca și somăția sa interioară, pentru fiecare în parte, a fost iremediabil pierdut. Abuzul la care m-am referit a fost următorul: prin reducerea integrității culturii la autonomia esteticului, ceea ce ar fi trebuit să fie o simplă etapă tactică a devenit un belfereș capăt de drum. Aproape ca într-un apogeu medieval, atunci cînd Illeana Vrancea proclama victoria spiritualului lovinescian, redus însă la afirmarea autonomiei esteticului în interiorul literaturii, procesul implacabil care a condus la exilarea ei era deja declanșat. În față unui asemenea eşec, societatea intelectuală românească trebuia să revizuiască teza de bază și să continue atacul în mod diferit. Dar, printr-o stranie cecitate (de caracter, fișește), mesajul lui E. Lovinescu a rămas

reducând la autonomia esteticului, iar această reducție nu a mai putut salva pe nimăn de la constringeri și nici cultura de la mutilări. A mai putut doar maghi, prin justificări înalt teoretice, feluritele demisii morale. La rîgoare, absolutizarea criteriului estetic în evaluarea normalității culturii, departe de a fi salvată integritatea și spiritul liber al culturii române postbelice, s-a dovedit, în contra culturii, dar în beneficiul puterii, o reafirmare a domeniilor interzise. Chemat inițial să traseze frontieră care garantează libertatea, el a fost în cele din urmă folosit pentru a consfințîni necesitatea "firească" a mutilărilor la care a fost supusă cultura și creatorii ei. Autonomia esteticului a devenit o dispensă la etic și, în sens tare, o indulgență oferită de putere, cu perfidie, confortului moral și lenei de a gîndi.

Trebuie spus cu voce tare acest fapt simplu și capital: tot ce a fost salvat, a fost salvat cu prețul mutilărilor. Chiar și noi, supraviețuitorii, dacă am trăit, este pentru că ne-am stricat. Să recunoaștem că aerul pe care l-am respirat a fost irrespirabil și că orizontul de valori în care am gîndit nu a fost normal și nici natural. Tabla de valori, în perspectiva căreia am citit printre rînduri și am făcut continuu, băscălios și complice, cu ochiul, a fost una construită printr-un abuz pe care este necesar să îl înțelegem: neadevărul potrivit căruia libertatea și integritatea culturii pot fi asigurate prin autonomia esteticului. Ei bine, nu pot! În cheie etică, faptul că am acceptat pasiv logica strîmbă a acestui enunt ne condamnă. La rîgoare, chiar și ceea ce, în literă, a fost conservat intact și-a pierdut, prin evacuarea contextului, savoarea spirituală specifică. Unii vor spune: ce criteriu absurd! Dar genul haecceității e în nări. Parfumul, așa evanescent cum e, este corporalitatea cea mai sesizantă. Cine a pierdut mireasma este incapabil, spiritual vorbind, să mai dobîndească esența. Iar altă esență în afara libertății nu cunoște.

ILIE ȘERBĂNESCU

Spectacol reformist în fața FMI

După ce luni de zile practic a blocat reforma, guvernul s-a decis sau este pus să satisfacă în grabă, neprofesionist și în debosioladă, exigente ale FMI pentru a se accede la indispensabila finanțare externă. Nu se știa de la început că este necesară? S-ar putea ca, după dobândirea ei, sabotarea reformei să reînceapă. Încă o dată apare că în

S-a intrat în vacanță parlamentară și practic nici o reglementare legislativă pentru promovarea reformei nu a fost adoptată. Și, având în vedere că în toamnă, la reluarea activității parlamentare, se înplinește un an de la alegeri și constituirea guvernului pe baza rezultatului acestora, se poate spune că România și-a permis luxul să piardă un an pe calea reformei.

Un lux costisitor

Pentru o țară economică în ananghie este într-adevăr un lux, iar cei ce și-l-au permis – actuala majoritate parlamentară, respectiv alianța fedesenisto-peuneristo-peremisto-pesemistă – au manifestat o irresponsabilitate cu totul specială. Cu o tenacitate demnă de o cauză mai bună, majoritatea parlamentară a refuzat luarea măcar în discuție a oricărora proiecte legislative, chiar și venite de la guvernul pe care îl susține, dacă acestea erau menite a continua sau debloca reforma. Mai mult, a aprobat un buget care este, în mare măsură, contrar programului în principiu reformist al executivului și nu a prezentat, în spiritul celui mai pur primitivism, să dea o grea lovitură sanilor de atragere a capitalului străin, nepermisând persoanelor juridice române dar cu participare externă să intre în posesia terenurilor pentru obiectivele de investiții.

Pe perioada vacanței, parlamentul lasă guvernul imputernicit să adopte ordonanțe în materie de gestiune economică, rămnind a vedea în ce fel – proreformist sau antireformist – își va folosi executivul această imputernicire. Guvernul Văcăroiu n-a excelat nici el, de la instalare și pînă acum, în manifestări proreformiste, contribuind dimpotrivă, alături de majoritatea parlamentară pe care s-a sprijinit, la bloarea reformei. Afișindu-se însă proreformist – căci altfel față de străinătate ar fi pierdut postura de interlocutor – guvernul Văcăroiu a adoptat zeci de măsuri proetastice, unele reglementare altele chiar impotriva legilor în vigoare, care au constituit tot atâtea încercări de reintroducere a centralismului pe ușa din dos. Legi semnificative pentru reformă n-a inițiat sau, în cazul în care a facut-o și le-a înaintat parlamentului, n-a insistat nicidcum asupra dezbatelerii lor în procedură de urgență. În orice caz, după parlament, guvernul este cel căruia îl revine în principal responsabilitatea faptului că aspecte legislative de fond pentru continuarea reformei nu se află pe rol.

Executivul nu atinge antireformismul majorității parlamentare

Totuși, executivul nu a manifestat aceeași îndărătnicie și același monolitism în blocarea reformelor precum arcul său susținător din parlament. Nu doar curentele pro și antireformist sănătate și pronunțate, dar în guvern trebuie dat răspuns concret unor probleme de gestiune pentru care, de atâtea ori, dorințele proetastice nu folosesc la mai nimic, condițiile obiective presind dimpotrivă în direcția reformei. Gravele constringeri bugetare au impins la finalizarea acțiunii de ridicare a subvențiilor de pret, chiar dacă antireformiștii din executiv ar fi dorit altfel. Iar nevoie de încurajare a exporturilor

România reformă se face parcă doar la comanda FMI. Oricum, nu datorită propriiei convingeri a oficialităților la putere. Totul se înfățișează ca o jalinică improvizație, cu consecințe tragice. Și nu pentru cei cărora le aparține răspunderea, ci pentru economia națională.

a determinat guvernul să consimtă să se da drumul cursului valutar înțint artificial în chingă, în măsură în care absența unor rezerve monetare semnificative exclude posibilitatea unor intervenții pe piață pentru influențarea acestora.

In plus, guvernul se află permanent sub presiunea fie a obligațiilor decurgind din acordurile semnate de România în vederea asocierii la Comunitatea Europeană, fie a constrințelor legate de finanțarea externă, pentru care Fondul Monetar Internațional (FMI) reclamă condiții ce au legătură cu economia și nu cu emoționalitățile patriotarde, interesele politice conjuncturale și pornirile proetastice ale alianței fedesenisto-peuneristo-peremisto-pesemiste. Nu se poate ști exact că de convins a fost guvernul de necesitatea introducerii taxei pe valoarea adăugată (TVA) ca factor în promovarea reformei, dar trecerea la acest sistem de impozitare nu era de fapt optională ci obligatorie pentru integrarea, chiar dacă în perspectivă, în structurile Comunităților Europene, unde este generalizată în urma unei îndelungate testări cu rezultate certe pe linia disciplinei financiare și stimulării producției. Rămîne de asemenea un fapt și că executivul a elaborat un program în principiu proreformist, deși nu este deloc sigur că, sub influența antireformiștilor din chiar cadrul său și a celor din arcul parlamentar susținător, acest program va fi și aplicat.

manevră întru ascunderea adevărului și camuflarea segmentului falimentar din industrie. Contra unei remunerări potrivit unei dobânzi de 50-60% a atras de la piață fonduri de 200 miliarde lei, ceea ce are semnificația unei restrințieri a masei monetare în exces. În același scop al asanării financiare și temperării potențialului inflaționist s-a renunțat la emiterea de monedă pentru contravaloarea în lei a creditelor externe, la reevaluarea stocurilor de aur (operatiune folosită pînă acum ca sursă fictivă de finanțare), precum și la acordarea de credite cu dobânzi mici fără includerea în buget a finanțării diferențelor de dobânzi.

Ar putea urma și alte măsuri. FMI le-așteptat, lăsind sub semnul întrebării considerarea acestora ca suficiente în vederea acordării creditului de pasaj pe anul în curs, căci practic nici unul dintre criteriile de performanță cerute pentru creditul respectiv nu este îndeplinit și nici nu mai există timp, chiar dacă s-ar dori, pentru o eventuală îndeplinire: dobânzi reale pozitive, curs valutar liberalizat, deficit bugetar rezonabil și finanță neinflaționist, izolare finanțieră a întreprinderilor falimentare ca prim pas în direcția restructurării sau închiderii lor.

Stratagemă ordonanțelor

S-ar putea ca, în contextul dat, guvernul să se vadă obligat să folosească imputernicirile excepționale pentru a

referitoare la faliment, care ar fi clar un semnal îndreptat spre FMI, procedura de lichidare fiind una din condițiile îndelung reclamatei dar mereu amânamei demarări a restructurării industrii.

Prin ordonanțe, guvernul are posibilitatea de a introduce rapid reglementări pentru care în regim parlamentar obisnuit i-ar fi trebuit în mod normal luni de zile. Iar în ce privește reglementări pentru reformă – ani de zile în condițiile actualei majorității parlamentare. Astfel, este posibil ca, în ceasul al doisprezecelea, să se satisfacă măcar cîteva dintre cerințele FMI cu care să se postează speră în deschiderea finanțării externe măcar în toamnă. Căci intrarea în iarnă fără finanțarea externă înseamnă dezastru. S-ar putea deci ca, sub această amenințare, "intransigenta" noastră majoritate parlamentară să fi acceptat compromisul ordonanțelor, pasind în circa guvernului satisfacerea exigențelor FMI, pentru ca la întoarcerea din vacanță parlamentară să-l tragă de urechi, desigur însă în mod patriotic.

Supărarea opozitiei

Opoziția are toate motivele să fie supărată. După ce s-a văzut sistematic acuzată de către majoritatea parlamentară că vrea să vindă țara investitorilor străini, s-o aservească FMI, dacă nu chiar s-o dezmembreze ca stat, timp în care tot sistematic aceeași majoritate parlamentară bloca orice pas nou spre reformă, se află acum aruncată într-o situație ridicolă. Aceea de a nu mai putea spune măcar ceva în legătură cu reglementările legislative ce ar urma să fie adoptate, întrucât prerogativele în acest sens au fost transferate integral în seama unui guvern sub obâlduirea căruia s-a vinclat în modul cel dezavantajos posibil flota românească și care și-a dat în bună măsură concursul la blocarea reformei de către majoritatea parlamentară. Dar care, printr-o manevră mai puțin patriotardă dar mai pragmatică de ultimă oră, ar putea să satisfacă FMI și obține astfel din partea acestuia necesara finanțare externă fără a pregea apoi să bată toba credibilității sale în străinătate, punind-o pe seama tocmai a reformismului de care ar fi dat dovadă. Cind, de fapt, ceea ce se întimplă în prezent scăpă de sub normele admisibilului.

Cu constrințe – înainte, cu convingeri – înapoia

Căci după ce luni de zile practic a blocat reforma, guvernul pare să se fi decis sau este pus să satisfacă în grabă, în debosioladă exigentele ale FMI pentru a se accede la indispensabila finanțare externă. Nu se știa însă de la început că aceasta este necesară? S-ar putea ca, după obținerea finanțării, biliciul cu "uite reformă, nu e reformă" să reînceapă. Totul se înfățișează ca o jalinică improvizație cu consecințe tragice, dar din păcate nu pentru cei cărora le aparține răspunderea, ci pentru economia națională.

Episodul ordonanțelor ar fi de ris dacă n-ar fi de plin. Și rămîne de plin chiar dacă epilogul său va fi un pas – desigur, doar timid – dar totuși un pas înainte pe calea reformei. Pentru că sistemul ordonanțelor lasă loc posibilității, amenințătoare mai ales prin crearea unui precedent, de a se introduce pe ușă din dos reglementări cu statut cu legi orgânică, asupra cărora în parlament opozitia deține, în anumite condiții, un control. Dar dincolo de aceasta, faptul că se încearcă a se face la spartul tîrgului ceea ce trebuia făcut de mult, evidentiază net incapacitatea actualei formule de guvernare – inclusiv executivul și alianța sa susținătoare din parlament – de a promova reformă, acțiunea acesteia fiind ghidată nu de convingere, ci doar de constrințe. Și că, pentru ieșirea din actualul marasm economic, este nevoie de o altă formulă de guvernare, respectiv de o altă majoritate parlamentară sprijinind un alt guvern.

Uite popa, nu e popa!

Cu timiditate sau dimpotrivă diversionist (căci nu știi ce să mai crezi?!), guvernul încearcă acum marea cu degetul pe linia acestui program introducind o supraveghere financiară a 30 de întreprinderi "cu probleme", din cele peste 100 depistate a fi, datorită nevinabilității lor, sursa blocajului în economie. Restructurarea este amînată după rezultatele supravegherii și nu se poate preciza cînd va începe, dacă va începe vreodată. FMI însă a presat și presează pentru disciplină financiară și transparentă în economie. Și guvernul, mai de voie mai de nevoie, a adoptat o serie de măsuri de asanare salutară, care însă îl vor îngusta mult spațiul de

luă măsuri de promovare a reformei, tocmai spre a scoate procesul din blocajul existent. Acesta ar putea fi și sensul incluziei în sfera guvernării prin ordonanțe a unor probleme care implică nu doar decizii executive curențe ci și reglementări legislative expuse, de competență exclusivă a parlamentului. În mod evident, din această categorie face parte rectificarea bugetului, altfel desigur necesară în funcție de evoluțile economice, spirala inflației, introducerea TVA și a unor reglementări care schimbă regimul impozitelor directe (pe salarii și profit), precum și de cerințele fără echivoc ale FMI privind finanțarea neinflaționistă a deficitului bugetar. La fel este și cazul unei eventuale reglementări

Marți 13 iulie

• Minerii cer salariu de 310.000 lei. La sediul Guvernului – negocieri între liderii sindicali ai minerilor din Valea Jiului și reprezentanții Ministerului Finanțelor.

Principala revendicare a minerilor – creșterea salarilor pînă la 310.000 lei pe lună pentru lucrătorii în subteran. Matei Brătianu, președintele BNS, a adresat o scrisoare Guvernului și PDSR, în care avertizează asupra pericolului "escaladării revendicările salariale ale tuturor categoriilor de salariați" dacă Guvernul cedează presiunii minerilor.

• La ședința Biroului Permanent al Camerei Deputaților a fost depusă o cerere, semnată de 160 deputați din coaliția majoritară, pentru convocarea la 30 august a unei sesiuni parlamentare extraordinare.

• După ce au boicotat Costineștiul, "Evenimentul zilei", "România liberă", "Adevărul" etc. boicotează Guvernul. Comitetul Director al AZR a propus într-un comunicat ca presa să nu mai relateze, o perioadă, nimic despre activitatea Guvernului. "Este votul nostru de nelincredere, în primul rînd pentru lipsa de credibilitate a executivului, în acenstă vară a crizelor, a incompetenței, a corupției și a relației credințe", se arată în comunicat. Ziarul "România liberă", "Evenimentul zilei", "Tineretul liber", "Adevărul", precum și a AR Press și AM Press s-au alăturat acestui protest.

• Avantaj Patriu. La conferința de presă a PL-1993, dl. Dinu Patriu a informat asupra deciziei Curții Constituționale de a considera regulamentar transferul deputatului Ion Hristu de la grupul parlamentar PRM la grupul parlamentar liberal.

• La Ministerul Transporturilor a început rediscutarea contractului Petromin-Forum Maritime. Surse din minister afirmă că este vorba de negocieri pentru introducerea unor clauze asigurătoare în contract.

• Ultimile negocieri Guvern-FMI. La sediul Guvernului, misiunea FMI, condusă de Maxwell Watson, a avut convingeri cu dl. Mișu Negrițiu privind restructurarea economică, stadiul privatizării și disciplina financiară.

Miercuri 14 iulie

• Președintele Iliescu îl acceptă pe Vadim, dar nu și pe Adolf Hitler. A fost dată publicitatea scrisoarea președintelui Iliescu adresată Procurorului General al României, în care președintele solicită luarea unor măsuri ferme împotriva partidelor și publicațiilor "care fac apologii fascismului și a Mișcării Legionare"; astăzi nominalizate Mișcarea Pentru România, Partidul Dreptei Naționale, Partidul Pentru Patrie, ca și editarea cărții lui Adolf Hitler, "Mein Kampf" – precum și a "publicațiilor cu caracter antisemit și naționalist-șovin", care însă nu sunt numite.

• Procurorul General al României, Vasile Manea Drăgulin, răspunde scrisorii președintelui Iliescu: "(...) în ce privește (...) declaratiile și unele articole apărute în presă referitoare la caracterul lor antisemit și naționalist-șovin, există – în prezent – la Secția 1 de urmărire penală și criminalistică, mai multe cauze referitoare la aceste aspecte și vom analiza fiecare cauză în parte. (...) Vom reexamina statutatele (partidelor indicate de președinte, n. red.) să vedem dacă ele corespund exigentelor stabilite în Constituția țării și în legea pentru funcționarea partidelor politice și, în raport de datele care vor fi furnizate, vom adresa un punct de vedere, vom adresa o hotărîre pe care o vom comunica".

• Consiliul Minorităților Naționale fără UDMR? La conferința de presă a UDMR, dl. Borbely László a declarat că în cazul în care nu vor fi rezolvate problemele acute ale minorității maghiare, UDMR își va retrage reprezentanții din Consiliul Minorităților Naționale. Liderii UDMR au informat și asupra adoptării Legii Minorităților Naționale în Ungaria, lege ce conține, în opinia UDMR, "idei și principii interesante". În lege este prevăzută învățămîntul în limbi minorităților, inscripții bilingve etc.

• Miron Mitrea și Victor Ciobea – nemulțumiți. "Mărirea salarilor minerilor din Valea Jiului ar duce la crearea de noi tensiuni sociale", a afirmat dl. Victor Ciobea, la conferința de presă a Confederației CNSLR-Fräția, referindu-se la recentele revendicări salariale ale

POLITICĂ

minelor. Dl. Miron Mitrea s-a arătat nemulțumit de modul cum a fost abordată problema corupției. "Am impresia că ni se prezintă un iepure fals. Cazurile din raportul comisiei nu sunt cazurile semnalate de noi, cazuri palpabile".

• Flota la greci. Dl. Traian Băsescu a ținut, la sediul central al PD (FSN), o conferință de presă având ca temă situația flotei. D-sa, unul dintre inițiatorii politicii de retehnologizare a flotei bazate pe credite externe, a ținut să-și asume responsabilitatea pentru aceasta. Potrivit d-lui Băsescu, această soluție a permis navelor noastre să intre în circuitul mondial al flotelor. Dl. Băsescu a incadrat afacerea Petromin-Forum Maritime într-o ofensivă a armatorilor greci de preluare a flotelor țărilor ex-comuniste, motiv în plus pentru ca partea română să nu încheie acest contract. D-sa are date care certifică lipsa potențialului finanțării al d-lui Katounis (partenerul grec) și crede că acesta este doar o perdea, dar nu știe cine se află în spatele lui. În opinia sa, Petromin are acum două variante. Dacă încheie contractul cu Forum Maritime va intra în conflict cu partenerii de pînă acum. Dacă nu încheie contractul, dl. Katounis va pretinde, mai mult ca sigur, daune. Dl. Băsescu a plins că recent creată comisia parlamentară de cercetare a situației flotei nu face analiză tehnică, ci un joc politic. În opinia sa, comisia condusă de dl. Bivolaru va declanșa o înscenare politică tipică anului '48.

Joi 15 iulie

• Demiterea președintelui TMB. Printr-un ordin al ministrului Justiției, Petre Ninosu, președintele Tribunalului Municipiului București, Corneliu Turianu, a fost eliberat din funcție. Motivele acestei decizii au fost expuse într-un comunicat în care se anunță și numirea judecătorului Viorel Roș în funcția de președinte al TMB: "Măsura eliberării din funcție" – se arată în comunicat – "a fost dispusă ca urmare a constatării unor incompatibilități deontologice: tendință de politicizare a actului de justiție, lipsa de organizare și control a activității instantanei, obstrucționarea reformei justiției, întreținerea unui climat de tensiune și dezbinarea corpului de judecători din Capitală". Conform legii 92/1992, eliberarea din funcție a d-lui Corneliu Turianu nu intră în competența ministrului Justiției, ci a Consiliului superior al magistraturii. Reamintim că vara trecută TMB a admis contestațile la candidatura președintelui Iliescu pe listele FDSN la Senat.

• Extraordinar! 49 de senatori au semnat lista de Convocare a unei Sesiuni parlamentare extraordinară, la 30 august a.c. Cererea depusă la Biroul Permanent al Senatului a fost aprobată, ordinea de zi a sesiunii excepționale urmând să fie discutată într-o ședință comună a celor două Birouri Permanente.

• Demisiile din PAC. Referitor la demisiile din PAC înregistrate după fuziunea grupului civic-liberal cu PL-1993, dl. Nicolae Manolescu a precizat în cadrul conferinței de presă săptămînale că nu există decât 40 de demisiile din partid. "Este vorba de demisiile individuale din comitetele județene sau din PAC și nimic altceva", a adăugat liderul PAC. În ce privește scrisoarea adresată de președintele Iliescu Procurorului General, liderul PAC a declarat: "Dl. Iliescu ia taurul de un singur corn, cu două degete, referindu-se la trei partidele și la o revistă cu un tiraj calendaristic, dar nespusind nimic de revistele "Europa" și "România Mare".

• Grecii la flotă. La Constanța, președintele societății Forum Maritime, Stelios Katounis, a participat personal la negocierile pentru revizuirea contractului încheiat cu Petromin. Stelios Katounis a refuzat modificarea contractului în sensul acordării a 51% din acțiuni Petromin-ului.

• Încă un program anticriză. La conferința de presă a PD (FSN) a fost prezentat programul anticriză al partidului, intitulat Apel către țară, "pe deplin compatibil și convergent cu Programul propus de CDR", după cum a afirmat dl. Adrian Severin. Totodată a fost anunțată și constituirea Alianței Social-Democrație, o uniune între PD (FSN) și PDST.

În decembrie 1989, Călin Nemeș a scăpat cu viață. Trei ani mai tîrziu n-a mai suportat această viață...

Fiecare om aduce ceva în lume. Unii inteligență, bunătate, lumină... alții, cuvinte murdare, jigniri, calomni.

Călin Nemeș ne-a adus nouă, clujenilor, în primul ceas, o imagine tisătă brusc într-o amiază cetoasă de iarnă: un piept care se dezgolea în fața unei ţevi de pușca. În 21 decembrie 1989, Călin Nemeș a devenit eroul dezrobirii noastre, fratele celor care au murit la Timișoara, în Piața Libertății din Cluj, la București în Piața Palatului sau, mai tîrziu, sub bîtele minerilor aștași din umbră; fratele zecilor de mii de oameni cinstiți și de martiri, schinguiuți în beciurile Securității, la Sighet și la Aiud, la Pitești și la Canal. Cu ei împreună, în 21 decembrie, Călin a realizat simbolul "Vom muri și vom fi liberi!".

Era predestinat să rămînă un etern adolescent, un suflet pur dar și fragil, un om fără arme, a cărui unică armă a fost adevărul. Or, arma adevărului, desătățită fragilă ca și cei care, prea curați, o minuiesc cu piepturile goale, e singura ce nu poate fi invinsă.

În cîndă calomniilor, nedemne de a fi luate în seamă, Călin Nemeș va rămîne în conștiința clujenilor, și în filele istoriei, un simbol al dreptății și al adevărului.

DOINA CORNEA

in "Martor"

Premiile Uniunii Scriitorilor pe anul 1992

Juriul pentru acordarea premiilor Uniunii Scriitorilor pe anul 1992, format din Cornel Regman (președinte), Mircea Ciobanu, Gabriel Dimisanu, Vasile Ignățiu, Mircea Martin, Cornel Moraru, Eugen Negrici, Magdalena Popescu-Bedrosian, Constantin Pricop și Mircea Sântimbreanu, întrunit în ședință finală din 10 iunie a.c., a acordat următoarele premii:

POEZIE:

Cezar Ivănescu - "Alte fragmente din Muzeon" (Editura Cartea Românească)
Miron Kiropol - "Acestă pierdere" (Editura Eminescu)

Vasile Gărneț - "Personaj în grădina uitătă" (Editura Hyperion, Chișinău)

PROZĂ:

Ioan Groșan - "O sută de ani de zile la Portile Orientului" (Editura Fundației Culturale Române)

Bujor Nedelcovici - "Îmblințitorul de lupi" (Editura Albatros)

CRITICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ:

Liviu Petrescu - "Virtele romanului" (Editura Eminescu)

ESEU ȘI PUBLICISTICĂ:

Arşavir Aterian - "Jurnalul unui pseudofilosof" (Editura Cartea Românească)

Basarab Nicolescu - "Ştiința, sensul și evoluția - eseu despre Jakob Böhme" (Editura Eminescu)

DEBUTURI:

Tudor Călin Zarojanu - "Viața ca troleibuz", proză (Editura Cartea Românească)

Corina Ciocârlie - "Pragmatica personajului" (Editura Minerva)

Mihai Dragolea - "În exercițiul fictiunii" (Editura Dacia)

Smaranda Vultur - "Infinitul mărunț" (Editura Cartea Românească)

TRADUCERI DIN LITERATURA UNIVERSALĂ:

Mihai Cantuniari - Fernando Pessoa: "Păstorul de turme" (Editura Europa, Craiova)

Vasile Sav - Propriu: "Elegii" (Opera omnia) (Editura Univers)

LITERATURĂ PENTRU COPII ȘI TINERET:

Monica Săvulescu-Vouduris - "Un alt glob, vă rog" (Editura Ion Creangă)

LITERATURA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE:

Puszta János - "Hamu" ("Cenusă"), roman, limba maghiară (Editura Kriterion)

Magdalina László-Kutiuk - "Vogoni i slovo" ("Focul și cuvintul"), eseuri, limba ucraineană (Editura Kriterion)

Festivitatea de decernare a premiilor a avut loc miercuri 7 iulie, ora 12.00, la sediul Uniunii Scriitorilor din Calea Victoriei nr. 133 (Casa Verescu). Cu același prilej a fost decernat și premiul Fundației "Liviu Rebreanu" pe anul 1992. El a fost acordat prozatorului Cornel George Popa pentru volumul de proză scurtă "Cincizeci și sase de blitzuri și alte chestii", apărut la Editura Institutului European din Iași.

Uniunea Scriitorilor din România mulțumește și pe această cale celor două instituții - CREDIT BANK (președinte Marcel Ivan) și INTAPOST RO-SRL (director Telu Budu) - care, într-o situație limitată pentru întreaga obște scriitoricească, au sponsorizat integral premiile pe anul 1992.

DOMNULUI

ION ILESCU - Președintele României

DOMNULUI

NICOLAE VÂCAROIU - Prim-Ministrul

DOMNULUI

MIHAI GOLU - Ministrul Culturii

Revistele editate de Ministerul Culturii și-au încetat apariția din cauza dezinteresului flagrant și a incapacității editorului de a le asigura fondurile necesare pentru continuarea activității, în condițiile inexistenței unei legi a sponsorizării.

Aceasta echivalează cu moartea culturii, ceea ce duce la pierderea identității spirituale a poporului nostru.

Refuzăm să credem că Guvernul României și Ministerul Culturii își pot asuma răspunderea de a intra în istorie alături de dictatura comunistă, în timpul căreia, totuși, publicațiile culturale au continuat să apară.

Considerăm că fără un statut juridic al revistelor de cultură, ceea ce presupune includerea lor în bugetul destinat culturii, nu se va rezolva criza gravă a acestor publicații. Soluțiile provizorii la care recurge Ministerul Culturii nu pot decât să amine sau să impiedice adevărată rezolvare.

AUGUSTIN BUZURA Director TRIBUNA

NICOLAE BREBAN Director CONTEMPORANUL

DUMITRU SOLOMON Redactor-șef TEATRUL AZI

GÁLFALVI ZSOLT Redactor-șef A HÉT

PETRU CREȚIA Director onorific MANUSCRIPTUM

ALEX. CONDEESCU Redactor-șef MANUSCRIPTUM

MIHAI ISPIRESCU Redactor-șef MOFTUL ROMÂN

VLADIMIR PANĂ Redactor-șef ALBINA

SARAFOLEANU GAVRILĂ Redactor-șef REVISTA MUZEELOR

ANNE MARIE MIHIT Redactor-șef BIBLIOTECĂ

PAUL DUGNEANU Redactor-șef UNIVERSUL CĂRȚII

SZABÓ ZSOLT Redactor-șef MÜVELÖDES

HRISTU CÂNDROVEANU Redactor-șef DEȘTEPTAREA AROMÂNIILOR

KÁNTOR LAJOS Redactor-șef KORUNK

București, 12 iulie 1993

• Săptămîna politică pe scurt •

• La invitația Parlamentului României au sosit în țară d-nii Loïc Bouvard, președintele Adunării Atlanticului de Nord, și Peter Corderier, secretar general al Organizației.

• **Miliard pe primărie.** Consiliul local al Primăriei Municipiului București a votat bugetul Primăriei pe anul în curs, buget considerat de majoritatea consilierilor ca fiind total insuficient. Interesant este faptul că proiectul actualului buget, care se ridică suma de 90 miliarde lei, a fost întocmit de Guvern și nu de Consiliul municipal.

Vineri 16 iulie

• **Credite externe.** Guvernul Văcăroiu a anunțat că a emis oordonanță privind contractarea unor credite externe. Reamintim că executivul a primit aprobația Parlamentului pentru emiterea de oordonanță pe timpul vacanței parlamentare. Astfel, el a fost autorizat să emite și oordonanță pentru contractarea unor imprumuturi externe în limita sumei de 1,5 miliarde dolari, în vederea finanțării investițiilor și pentru creșterea rezervelor valutare ale țării.

• **Licențe pentru Everac.** Este posibil ca Televiziunea Română să nu primească licență de emisie? - au vrut să afle ziariștii prezenți la conferința de presă ce a marcat un an de activitate al Consiliului Național al Audiovizualului. Motivatia întrebării: în ziua precedență, cei unsprezece membri ai CNA l-au așteptat zadarnic pe dl. Everac la întâlnirea oficial fixată Televiziunii naționale pentru acordarea licenței de emisie.

Cel mai indignat de această situație a fost dl. Răzvan Theodorescu. El l-a acuzat pe Paul Everac că, sub conducerea sa, TVR a deviat spre stînga. Răzvan Theodorescu a observat că CNA nu acordă licență instituției ca atare, ci fiecarui program în parte. Referindu-se la programul 2 al Televiziunii, fostul președinte al RTV a declarat că nu merită licență de emisie, având în vedere calitatea slabă a programelor. CNA are un rol marginal, întrucât chiar dacă ar hotărî să nu acorde licență TVR, el nu poate opri practic emisia, a declarat dl. Constantin Vaeani. Dl. Răzvan Theodorescu a susținut că un vot negativ ar fi operant numai în cazul programului 2.

Dl. Titus Raveica, președintele CNA, a afirmat că, deși licență pentru Radioteleviziunea publică se acordă gratuit și fără concurs, aceasta nu va fi o simplă formalitate. În privința editorialelor d-lui Everac, dl. Raveica susține că CNA nu are dreptul - conform legii - să intervină în problemele TVR. În acest punct, dl. Raveica (numit de dl. Iliescu) a fost contrazis de dl. Coșarcă (numit de fostul prim-ministrul Stolojan), care a declarat că legea 48 cere TVR să fie obiectivă. Dl. Vaeani a oferit soluția salvatoare: cei care se simt lezați să ceară drept la replică. Dacă nu li se acordă, CNA este în măsură să intervină.

După un an de activitate nu putea lipsi bilanțul. Membrii CNA i-au anunțat pe ziariști că în această perioadă s-au acordat numeroase licențe pentru posturi de televiziune, radio, televiziune prin cablu - fapt ce ne situează pe primul loc între țările ex-comuniste.

Sâmbătă 17 iulie

• **Convergență româno-română.** Președintele Moldovei, Mircea Snegur, însoțit de premierul Andrei Sangheli, de ministrul de Externe Nicolae Tiu, de alți membri ai Guvernului, s-a aflat pentru o zi în România. Scopul acestei vizite a fost, conform declarațiilor d-lui Snegur, "discutarea situației din zonă, participarea la organisme internaționale și integrarea în Occident a celor două țări". Conform președintelui Iliescu, scopul vizitei a fost "dezvoltarea relațiilor fraternale între cele două state românești", iar conform d-lui Năstase "întărirea integrării economice" și organizarea "pragmatică și graduală a relațiilor noastre", dincolo de acel "coctel de utopie și romantism" care, în opinia d-lui Năstase, există la ora actuală în România. După convergență avută cu președintele Ion Iliescu la Cotroceni, Mircea Snegur a negat zvonurile privind "o răcire a legăturilor între Moldova și România" și i-a asigurat pe ziariști că în curând vor putea

scrie despre fapte concrete privind "impulsionarea legăturii între cele două țări". Dl. Snegur a exemplificat: "Azi s-a vorbit la concret despre energie, treceri la frontieră, construcții de căi ferate".

• **Adrian Păunescu.** sprijinit de un politician maghiar, a devenit vicepreședinte al PSM. Plenara Consiliului Național al PSM, desfășurată sâmbătă la Liceul Mihai Viteazul din București, cu ușile închise (presa, cu excepția Televiziunii, năvănd acces la lucrări), a confirmat zvonul alegător senatorului PSM Adrian Păunescu în funcția de vicepreședinte al partidului. În așteptarea Congresului PSM, ce urmează să aibă loc anul viitor, plenara a adoptat documente politico-organizatorice în scopul pregătirii alegerilor locale din toamnă sau iarna acestui an. La propunerea participanților au fost luate o serie de măsuri la nivelul consiliilor de apeluri și revizie și al Comitetului Director. Astfel, acesta din urmă a fost largit prin adăugarea a încă zece membri, printre care Paul Anghel, Adrian Păunescu, Ion Gheorghe (consilier în Ministerul Culturii), Andrei Bădoi (președintele Tineretului Socialist). Profesorul Mihai Părăluță (fost membru al CC al PCR și vicepreședinte al CSP) a fost ales vicepreședinte al partidului alături de Adrian Păunescu. Dl. Ilie Verdet, președintele PSM, s-a pronunțat împotriva privatizării: "Actuala formă de privatizare nu a avut în vedere decit dezvoltarea proprietății private, prin neglijarea și distrugerea proprietății de stat". După încheierea lucrărilor plenarei, proaspăt alesul vicepreședinte Adrian Păunescu și Tudor Mohora, purtătorul de cuvânt al PSM, au tinut o scură conferință de presă. Dl. Mohora a declarat că plenara a stabilit ca obiectiv principal pînă la congres elaborarea unui proiect economic și social substanțial, care să reprezinte alternativa de guvernare cu care PSM se va prezenta la viitoarele alegeri. A fost abordată problema unor eventuale alianțe politice cu partide neparlamentare din stînga spectrului politic. Având în vedere că tratativele de alianță cu partidele respective sunt în plină desfășurare, purtătorul de cuvânt al PSM a refuzat să le divulge numele. În schimb, mai pe larg a fost discutată problema declinului economic actual, FMI fiind făcut responsabil de căderea monedei naționale și de starea economică națională.

Luni 19 iulie

• **Acord militar româno-rus.** Dumitru Ciofină, șeful Marelui Stat Major al Armatei, se află în vizită la Moscova, la invitația Marelui Stat Major al Forțelor Armate din Federația Rusă. După ce, cu aproximativ o lună în urmă, Dumitru Ciofină a semnat la NATO un acord de cooperare armată la Moscova, el urmează să semneze cu omologul său un tratat similar de cooperare.

• **Ultimatum PSM la adresa Guvernului.** La conferința de presă săptămânală a PSM, dl. Tudor Mohora a afirmat că în cadrul plenarei partidului, desfășurată sâmbătă trecută, mai mulți membri au cerut retragerea sprijinului acordat Guvernului Văcăroiu. La plenară s-a decis totodată ca o delegație a Comitetului Director al PSM "să dea un ultimatum Guvernului", deoarece și sub Guvernul Văcăroiu se continua "marasmul economic al țării". Deși s-a cerut să se supună la vot retragerea sprijinului acordat Guvernului, acest lucru nu s-a întâmplat.

Martă 20 iulie

• **Miting BNS.** Uniunea Sindicatelor Libere Metrou a organizat în fața Senatului un miting de protest. Matei Brătianu, președintele Biocului Național Sindical, la care este afiliat USLM, a prezentat delegației parlamentare europene - aflată la discuții cu senatorii români - problemele salariaților de la metrou, precum și poziția "arrogantă și necomunicativă a Puterii în relațiile cu sindicatele". Participanții la miting au primit "salutul delegației și solidaritatea acestora față de activitatea sindicală".

Grupaj realizat de
RALUCA STROE BRUMARIU
și R.C. GEORGESCU

PARLAMENTUL

Parlamentul ales cu nici un an în urmă și-a încheiat lucrările și se află acum în vacanță. Conform ultimului sondaj IRSOP, 76% dintre români apreciază ca slabă și foarte slabă activitatea Parlamentului.

Ancheta de față își propune să analizeze cauzele acestui atât de scăzute credibilitate.

COSTIN BORC

Disfuncționalități ale sistemului parlamentar românesc

Relația dintre alegător și deputat

Cele două legi electorale post-comuniste pentru alegerea Parlamentului României care au reglementat alegerile din mai 1990 și primele alegeri care s-au organizat sub semnul noii Constituții românești, în septembrie 1992, au avut la bază modelul vechi legi electorale din perioada interbelică. Sistemul scrutinului de listă cu reprezentare proporțională, la care s-a adăugat un prag de 3%, a fost quasi-unanim acceptat și a fost considerat, la momentul adoptării legilor, un cîștig evident pentru Opoziția democratică.

Prințe condițiile care au făcut ca sistemul de listă să aibă cîștig de cauză se numără: imposibilitatea de a duce o campanie personalizată datorită costului imens pe care l-ar fi implicat, lipsa unei mass-media locale care să facă cunoscute la nivel local aspectele particolare ale programelor partidelor și neadaptarea în fapt a acestor programe la interesele locale (cu excepția partidelor etnice). Avantajele efective nu au anihilat scăderile sistemului. Alegătorii își manifestă nemulțumirea privitoare la modul în care sunt reprezentați, pentru că în acest fel nu este favorizată legătura directă între alegători și parlamentarul ales.

Partidele politice se adresează alegătorului doar în perioadele de campanie electorală și nu păstrează cu el o legătură permanentă care să le asigure un influx de informație curentă din circumscripții. Lipsa unui sistem care să facă parlamentarul răspunzător în fața alegătorului, care să favorizeze o conțabilizare a acțiunilor acestuia se face resimțită și influențează în mod negativ atitudinea lui față de alegători.

Ultimele sondaje de opinie arată că un mare număr de cetățeni nu are încredere în sistemul parlamentar. În fond, aceștia nu au acces la deputatul sau senatorul pe care l-au ales. Pentru o categorie tot mai mare de oameni se va contura sentimentul că partidele sunt de fapt niște cercuri închise, iar politica țării se concepe în niște birouri lipsite de contactul cu alegătorii. De aici se poate naște o tendință, predictibilă și periculoasă, spre un regim autoritar.

Cum se poate bloca această tendință? Este interesul Opoziției democratice să ia o inițiativă fermă în condițiile în care Puterea de la București face tot ceea ce îi stă în putință ca să impiedice transparența procesului legislativ și a celui executiv.

Alegătorul – un figurant al exercițiului electoral

Relația actuală între alegător și parlamentar este o relație indirectă mijlocită: alegător – partid politic – deputat. Această relație întărește partidele, dar timpul de răspuns la probleme concrete este lung. De cele mai multe ori practic nu există comunicarea inversă de la parlamentar la alegător. Legătura are prea multe articulații. De aceea, mulți alegători devotăi scurcuitează filialele locale ale unui partid, căutând să comunice direct cu liderii partidului respectiv. Neexistând o relație continuă, un răspuns prompt, încrederea în reala posibilitate de legătură scade, și de aici sentimentul de dezamăgire și senzația alegătorului că este un simplu figurant al exercițiului electoral.

Parlamentarii români se socotesc responsabili doar în fața șefilor de partide, atât timp cât aceștia sunt cei care aprobă lista de candidați. Lipsa de mass-media puternice, atât la nivel național, dar mai ales la nivel local, care să transmită alegătorului toate informațiile necesare lui despre activitatea partidului pentru care a votat, nu face decât să accentueze distanța dintre Parlament și circumscripția electorală. Sistemul conceput de legea electorală determină pe parlamentari să se preocupă destul de puțin de cetățenii care de fapt i-au ales. Obligația de a soluționa solicitările electoratului nu este suficient respectată de către parlamentari. De altfel și canalele de legătură ale acestora sunt anevoieioase și lipsite de promptitudine.

Este firească asumarea răspunderii în fața partidului pe care îl reprezintă, este una din premisele unui sistem democratic progresist. Însă dependența exclusivă de conducerea de partid, în mod mecanic, nu poate să-i satisfacă pe cei în slujba cărora este pus sistemul parlamentar. Se vorbește des despre "mașina de vot" a unui partid sau a unui

grup de partide. Răspunsurile bazate pe teza unei ideologii comune, care ar da explicația funcționării acestui mecanism ce răspunde la comenzi și în cazul unui vot secret, sunt insuficiente. Este ciudat să nu vezi în Parlament diferențe de opțiuni între parlamentari din diferite zone ale țării, cu condiții sociale, geografice sau economice diferite. Ar părea mult mai normal, de exemplu, ca parlamentarii din zonele de cimpie să fie mult mai interesați în problemele agricole decât deputații din Capitală; ar fi normal, la un moment dat, să se vadă deputați din tot spectrul politic votind împreună în favoarea unei legi de interes deosebit pentru o regiune anume. Dar, cu sistemul electoral actual, se votează după recomandarea partidului din care face parte parlamentarul.

Necesitatea comunicării între alegător și parlamentar

Tipul actual de relație între cetățean și partidul politic este viabil doar pentru informația de partid. Ea trebuie concepută pe două nivele: alegător – filială locală a partidului și alegător – conducere partidului. Se impune separarea informației referitoare la problemele de partid de cea care privește problemele comunității sau ale circumscripției, pentru a nu impiedica sistematizarea informației și pentru a asigura comunicarea și reacția rapidă.

În vederea ameliorării și reformării sistemului este fundamental necesar ca în ce privește informația referitoare la comunitatea respectivă să se deschidă două noi canale de comunicații: unul alegător – parlamentar (prin contactul direct al alegătorului cu asistenții acestuia sau chiar cu el însuși), iar al doilea, un canal indirect, alegător – presă locală – parlamentar.

Primul tip de relație se bazează într-o măsură foarte mare pe existența unor asistenți ai deputatului. Această

CINE și CUM ne reprezintă în Parlament?

- Vă socotiți reprezentat în Parlament?
- Cind nu v-ați socotit reprezentat de deputat/senatorul dvs., v-ați gîndit să-l trageți la răspundere?
- Cum priviți eventualitatea mutării în alt partid a deputatului/senatorului care vă reprezintă?

● La întrebarea dacă vă socotiți reprezentat în Parlament puțini au răspuns afirmativ. Și cred că oricare dintre noi, luat pe nepregătite, ar răspunde același lucru. Fiecare cetățean luat în parte desigur că nu și poate găsi reprezentarea intereselor în forul legislativ, dar problema este că nici grupuri sociale caracterizate prin interese specifice nu au o reprezentare precisă. S-a făcut de multe ori această observație și partidele însele se întreabă dacă nu ar trebui să se preocupe de identificarea mai precisă a segmentului social pe care îl reprezintă. Pe cine reprezintă partidele care se revendică de la social-democrație? Dar tăraniștii, reprezintă ei interesele micilor producători agricoli? S-ar spune că nu, dacă luăm în seamă faptul că voturile cele mai multe au fost

obținute din zonele urbane și în general din mediile cu un grad mai ridicat de pregătire culturală. Doar liberalii par mai convinși că sunt partidul întreprinzătorilor, dar exigentele momentului i-au determinat să adauge în programul lor un punct important care vorbește despre reruralizare. Partidul de guvernămînt, care și-a axat campania electorală pe sprijinirea "celor mulți", este poate cel mai vag definit. S-a mai observat că oamenii nu au deloc impresia că ceea ce se discută în Parlament are vreo legătură directă cu ei. O lege cum ar fi aceea de modificare a Codului de procedură penală nu provoacă nimănui emoții.

E foarte adevărat că multe legi de mare interes public nu au fost abordate în Parlament. O lege a sponsorizării a fost cerută cu insistență de mediile culturale și de cele sportive, legea care să reglementeze situația caselor naționalizate și așteptată cu sufletul la gură. Administrațiile locale s-au văzut după alegeri în imposibilitatea de a-și pune proiectele în aplicare din cauza absenței unei legi a impozitelor și taxelor locale. Multă tăranișă așteaptă modificarea Legii fondului

funciar. Profesiile liberale așteaptă la rîndul lor lege care să le permită o liberă evoluție. Sistemul românesc de asistență socială e excesiv centralizat și neadecvat noilor realități sociale. Observăm prin urmare că grupuri largi de oameni cu interese specifice bine definite au motive intemeiate să considere că problemele lor nu sunt abordate în Parlament. Aceasta este însă o discuție diferită. Dacă aceste legi și altele nu au fost promovate, vina este exclusiv a Guvernului și a grupului majoritar. Despre ele însă s-a discutat, există și proiecte și, în general, există o preocupare pentru toate aceste probleme.

În privința reprezentativității partidelor, momentul actual are trăsături specifice. Nici un partid astăzi, dacă dorește să acceadă la guvernare, nu și poate permite să se definească restrictiv, ca reprezentând interesele anumitor grupuri sociale. Dimpotrivă, orice partid de anvergură trebuie să-și propună mai întii o rezolvare a celor mai generale chestiuni. În situația în care ne aflăm e inevitabil ca relația partidelor și grupurilor parlamentare cu alegătorii să fie mai

VĂZUT DE SUS SI DE JOS

categorie (actualmente inexistentă în România) va trebui să și facă singură loc în procesul parlamentar românesc. Este vorba de un proces nu tocmai ușor, datorită unei lipse de pregătire în acest domeniu. Munca de asistent cere devotament atât față de persoana cu care lucrezi cît și față de ideile sale.

Relația directă între alegător și deputat implică o comunicare directă, preunind facilități de comunicare atât alegătorului cît și pentru parlamentar.

Trimiterea unui mesaj, a unei scrierii pe adresa deputatului sau senatorului care îl reprezintă pe alegătorul respectiv ar trebui să fie o operațiune scutită de taxele poștale, pentru a favoriza această comunicare. Un sistem telefonic cu taxă inversă, care să taxeze biroul parlamentarului din județul respectiv, chiar cînd acesta este chemat din afară, ar fi un lucru posibil și care ar oferi cetățeanului o anumită ușurință în a transmite sau a primi informații despre activitatea parlamentară. De asemenea, s-ar impune accesul liber al oricărui cetățean la birourile parlamentarilor atât în circumscripție cît și în clădirile Parlamentului din București.

Cea de-a doua relație menționată, cea alegător - presă locală - parlamentar, este mult mai ușor de realizat din perspectivă parlamentară. Ea nu necesită decît deschiderea accesului presei la toate dezbatările Camerelelor, ca și accesul la audieri și la lucrările Comisiilor. Punerea la dispoziția presei a oricărui informație de interes public referitoare la Parlament este o măsură necesară, de altfel recomandată și aşteptată de democrațile occidentale, pentru asigurarea unei transparente a procesului legislativ.

Un aspect demn de luat în seamă este demilitarizarea instituției parlamentare. Accesul liber al jurnaliștilor, alegătorilor, într-un cuvînt al publicului, este un act necesar pentru a dovedi transparenta procesului legislativ. Sigur, nu este cazul să se renunțe la mă-

suri de securitate absolut necesare. Barierelor ce sunt puse în calea liberului acces al publicului nu fac parte decît din același sistem bine organizat de discreditare a instituțiilor democratice.

Renunțarea la o concepție statică și conservatoare

Realizarea propunerilor de sistematizare și ameliorare a raporturilor parlamentare presupune un proces pe termen lung, care are nevoie de un impuls din partea celor care prezidează astăzi cele două Camere. Opoziția democratică încă are obligația de a-și dezvolta propria relație cu alegătorii. Măsurile care nu necesită aprobată formală a Camerelor pot fi introduse în timp cît de scurt. Nu există impedimente pentru un parlamentar al Convenției Democratice să-și angajeze un corp de asistenți. Problema accesului în Parlament și la dezbatările pe Comisii va trebui să fie obținută prin regulament.

Reducind problemele la aspectele care ar necesita doar decizia Convenției Democratice din România, primul pas care trebuie făcut este renunțarea la o concepție statică și conservatoare care jalonează viața politică românească și adoptarea unui mod de gîndire dinamic, în concordanță cu schimbările sistemului. Nemulțumirea populației față de stadiul reformei economice se manifestă printr-o tendință de reintorcere la partidele de stînga, considerate a apăra mai bine interesele celor afectați de primul val de reduceri de locuri de muncă sau a celor dependenti de ajutorul statului în viață de zi cu zi. Această nemulțumire se răsfringe și asupra instituțiilor statului. De aceea, neîncrederea în sistemul parlamentar crește și atinge un procent semnificativ. Tranzitia de la un sistem totalitar la unul democratic nu se poate face decît prin consolidarea acestor instituții.

Fiecare alegător simte nevoia să fie reprezentat, să își audă doleanțele ridicate în Parlament, să își rezolve

problemele care sunt de competență pentru legiuitor. Mutarea interesului deputaților și senatorilor către electorat este un proces interactiv, în care apartenența la partid capătă un aspect secundar. Un deputat PNTCD poate și trebuie să rezolve și o problemă a unui alegător al actualului PDSR. Evident, în cazul general, acest alegător comunică cu deputatul lui, PDSR, dar sprijinul unui deputat din altă formăjune va dovedi seriozitatea și competența reprezentanților respective formăjuni.

Sistemul actual de selecție a candidaților pentru Parlament manifestă o încărcare potentială a drepturilor alegătorului sau, cel puțin, o restrîngere semnificativă a drepturilor sale de opțiune. Alegerea candidaților este un proces în care este implicat doar un număr restrîns de oameni. Faptul că această selecționare se produce în cerc închis dă naștere unei categorii de senatori și deputați cu aparență de membri de drept ai Parlamentului. Rangul din partid și nu o legătură de reprezentare cu alegătorul îi propulsă pe aceștia în Parlament.

Pasul cel mai important pe care îl pot face partidele din Convenția Democratică pentru a se apropia de alegători este organizarea unui sistem de alegeri primare în județ. Fiecare membru sau susținător al unui partid ar trebui să aibă posibilitatea să poată opta pentru lista de candidați din județul respectiv și opțiunea exprimată ar trebui să fie suverană.

Privilegii actuale pe care le au demnitarii unui partid și care îi propulsă pe aceștia în Parlament în mod automat, fără a fi nevoie de o consultare cu alegătorii, pot fi principalul obstacol în impunerea la scară națională a acestui procedeu. Desigur, înaintea adoptării unei astfel de reglementări vor trebui consultate forurile superioare ale partidelor. Întrucât acestea sunt constituite inevitabil din aceiași lideri ai partidului, este ușor de presupus că votul acestora ar putea fi în defavoarea unei consultări primare a electoratului.

O soluție pentru o mai bună reprezentare a alegătorilor din circumscripție ar fi ca alegerile primare să fie impuse de organizațiile județene ale partidelor, pornind din anumite județe puternice care au o conducede mai puțin centralizată și care au reușit deja să facă o legătură viabilă și sinceră cu alegătorii. Exemplul trebuie dat întii la alegerile locale, organizând alegeri primare înaintea oricărui alegeri de primării, consiliilor locale sau parlamentare. Desfășurarea unor astfel de alegeri este un bun test pentru forța unui partid, dar, mai înainte de aceasta, un test pentru voința de descentralizare a acestui partid.

Alegerile primare trebuie să ofere oportunitatea tuturor membrilor, dar mai ales a suporterilor, contribuindu-se prin aceasta la cunoașterea opiniei lor. Este foarte ușor de arătat în acest caz că toate comentariile ce pot apărea în zilele de după alegerile candidaților își vor pierde rostul, iar opinia electoratului va fi respectată cu o acuratețe foarte mare. De asemenea, astfel de alegeri ținute în deschiderea campaniei electorale oferă informații esențiale în organizarea acesteia, prin cunoașterea unor cifre reale ale proprietăților alegători.

În al doilea rînd, alegerile primare sunt o sursă neprețuită de informație despre candidați, aceștia trebuind să ducă o campanie "din ugă-n ugă" și prin aceasta să răspundă la toate întrebările și nedumeririle alegătorilor. Presa locală, radio și eventual televiziunea locală vor fi foarte interesate în a prezenta știri despre acest eveniment, care focalizează atenția comunității respective.

Amendările prezentate în contextul cu sistemul actual românesc își au ca unic scop întărirea partidelor democratice și antrenarea unei adevărate voințe de descentralizare, precum și mutarea interesului conducerilor politice și corporului legiuitor spre cei care ar trebui de fapt să și aibă privirea atâtă alegătorii.

abstractă. Prioritatea sunt cadrul legislativ general și stabilizarea macroeconomică. În domeniul economic legile și măsurile cele mai importante sunt de fapt și cele mai puțin populare. Un exemplu ar fi legea falimentului sau eliminarea totală a subvențiilor.

Atunci cînd în mod spontan cel întrevăiat răspunde că nu se simte reprezentat în Parlament, exprimă pe de o parte o dezamăgire firească, dar pe de altă parte trădează o nefințălegere.

La această întrebare răspunsurile sunt foarte diferite. Se poate distinge însă倾inația celor întrevăiți de a accepta că deputați sau senatori trebuie trași personal la răspundere, dar că nu există posibilitatea practică de a face. E greu de imaginat o modalitate prin care alegătorii să și cheme reprezentanții la ordine și singura formă de sanctiune rămîne votul. Am văzut partide sever sanctionate și putem spune că mecanismul acesta funcționează. Observăm însă mereu că răspunsurile sunt, indiferent de forma pe care o iau, animate de o dezamăgire. "Am fost de multe ori revoltă de inefficiența aleșilor", răspunde cineva. Problema eficienței sau inefficienței în Parlament

Prin ăsta ne pot ajuta? El nu face decît să se certe și să bată apă în plus mată zisă - bună zisă. La ce bun să-i cauți, că tot nu au nici o putere. Nu face decît să și vadă de interesul lor. (M.S. - 50 de ani, caanică)

inefficient. "Ei nu știu decât să vorbească și să se înjure unii pe alții", spune altcineva. Dar și în presă se vorbește mereu de lipsa de eficiență a Parlamentului și se organizează anchete pe această temă. Pe de altă parte, se spune că Parlamentul a votat cutare sau cutare lege, iar ziariștii întrebă la conferințele de presă ce are de gînd să facă Parlamentul în cutare sau cutare problemă. E vorba aici de o gravă confuzie. Despre Parlament nu se poate vorbi la modul global decât în termenii teoriei generale a puterilor în stat. Parlamentul nu reprezintă o echipă solidară, cu program unic - cum este cabinetul ministerial. Parlamentul este o scenă unde se organizează o confruntare politică, iar trăsătura lui esențială este tocmai "cearta" pe care o acuza una dintre persoanele interviewate. Iar dacă Parlamentul ca instituție legiuitoră nu este eficient, vina nu este nici a partidelor și nici a calității reprezentanților. Dacă vorbim despre blocajul legislativ, atunci cauza este absența unei majorități solidare capabile să impună o anumită direcție politică. De obicei, în aceste situații se recurge la alegeri anticipate. În momentul de față cele două Camere ale Parlamentului se află foarte aproape de blocajul legislativ. În orice caz, fără o redefinire a

majorității e greu de abordat o legislație reformistă. Iar dacă e să ducem gîndul mai departe, cauza blocajelor trebuie căutată în chiar rezultatul alegerilor.

Nu e mai puțin adevărat însă că între cetățeni și reprezentanții aleși în Parlament nu există o relație directă. Despre birourile senatoriale se mai discută încă, atâtă doar că în forma în care au funcționat pînă acum au fost ca și nexistente. În orice caz, asemenea birouri nu ar fi altceva decît un loc unde să-să prezinte plingeri și reclamații, lucruri pe care ar trebui să le preia o altă instituție, cea a Avocatului Poporului. Am

mai spus că atât timp cît nevoile imediate pretind un program legislativ implicând și problemele cele mai generale, nu Legile importante sunt votate de coaliția guvernamentală FDSN, PUNR, PSM și PRM. Ce rost ar avea o sesizare cînd opoziția nu este nici măcar ascultată? Decizia votării legii este lăsată înainte de a se ajunge în Parlament. (S.A., asistent universitar, ATF)

o abstractizare a relațiilor dintre aleși și alegători e inevitabilă. Ce ar putea face un deputat pentru bătrînii care ar veni să se plingă că au o pensie mult prea mică? Să propună o lege pentru majorarea pensiilor? E imposibil, deoarece pensiile trebuie discutate în contextul Bugetului. Să propună atunci o reformă a sistemului de asigurări sociale? Probabil, dar pînă acolo (Continuare în pag. 10)

“Profesioniștii politicii” nu se tem de migrație

ALEXANDRU POPOVICI,
senator PL-1993
(fost senator PAC)

Cite sesizări de la alegători ați primit în această sesiune parlamentară și cum le-ați rezolvat?

Din sesizările care vin la mine, cam 80% se referă, din păcate, la trei probleme unde senatorul nu poate să facă nimic: locul de muncă, locuința și nemulțumiri în legătură cu sentințe privind Legea fondului funciar. Oamenii nu sunt încă obișnuiți cu separația puterilor în stat și cred că o nedreptate care apare pe planul puterii judecătoarești poate fi rezolvată pe planul puterii legislative. Exact cite sesizări am primit, mi-e greu să spun. Fiecare senator are cabinetul său senatorial, cu un șef de cabinet care primește în timpul săptămânii sesizările și rezolvă ceea ce poate. Pentru cei cu probleme mai complicate avem audiențe vinerea, care este zi de teritoriu. Problemele sunt foarte diverse. Unele se pot transforma în interbelări, dacă sunt probleme mai importante. De exemplu, situația locuințelor din orașele cele mai afectate de cutremurele din județul Prahova, pentru consolidarea căror nu se găsesc fonduri.

Cum apreciați activitatea Senatului din această sesiune și ce părere aveți despre modul cum este receptat Parlamentul de către opinia publică?

Consider că cel puțin în Senat s-a mers într-un ritm acceptabil. Spre deosebire de Cameră, noi avem Regulamentul terminat. Nu aș putea spune că sunt nemulțumit de ritmul de lucru, ci de priorități. O serie de legi importante, cum este Legea Bugetului Administrației locale, sunt amenate sine die. Pe de altă parte, legea nu rezultă în spiritul care ar trebui din cauză că legislativul are o anumită majoritate. În al treilea rînd, structura de aplicare este foarte departe de ceea ce trebuie. Omul nu face tot acest raționament, el ia începutul și sfîrșitul lantului legislativ: cine face legile și efectul lor.

- Cite sesizări de la alegători ați primit și cum le-ați rezolvat?
- Vi se pare normală migrarea de la un partid la altul?

Considerăți că v-ați trădat alegătorii mutându-vă la un alt partid decât cel pentru care ați fost votat?

În primul rînd nimeni nu a votat PAC, PNCD, PL, lumea a votat Convenția. Modificarea care s-a făcut prin trecerea noastră la alt partid este o modificare în interiorul CDR. Deci, din punct de vedere al alegătorului rămnem în interiorul opțiunii pe care el a dat-o. Este un aspect și de fond, dar și formal. Sub aspect juridic, s-a făcut o trecere individuală de la ceva care nu avea structură juridică, grupul civic-liberal din PAC, la ceva care avea structură juridică, PL-1993. Politic, a fost o trecere de grup și o trecere masivă, cu majoritatea parlamentarilor, cu un număr mare de filiale, cu președinți de filiale. Pe mine m-a socotit că atât discursul de la conferința de presă de acum două săptămâni al d-lui Gavru și al d-lui Manolescu au fost aproape identice. Ei au spus că această fuziune este ilegală. Or, ea este inatacabilă, pentru că a fost fuziunea a două grupuri parlamentare prin votul exprimat de parlamentarii respectivi.

discursuri bombastice, teribile, care apar din partea extremei stîngi exact în momentele cruciale pentru activitatea parlamentară. Acestea sunt lucrurile care influențează percepția negativă a Parlamentului în acest moment. Sigur, eu cred că acest parlament nu este reprezentativ pentru naționala română, este chiar mai puțin reprezentativ decât fostul parlament, din punct de vedere al mentalității. Majoritatea parlamentară blochează printre mentalitate depasită, care nu aparține întregii țări, nici măcar aceluia electorat de stînga, mintit, toate legile importante, toate legile reformei. Un exemplu concret este Legea investițiilor de capital străin, toate legile legate de sistemul de impozitare, legile în domeniul proprietății, care este considerată un fel de problemă rușinoasă despre care nu se poate discuta în Parlament fără să creăm o revoltă socială. Ne pierdem timpul cu legi absolut neimportante pentru că liderii majoritații să aibă timp să-și lămurească trupele în ce privește necesitatea unei legi sau a alteia.

Au venit în partidel dvs. parlamentari dintr-un partid prieten. Vi se pare normală această migrare?

Absolut normală. Noi de la început am luptat pentru coagularea celor trei curente – liberal, creștin-democrat și social-democrat – în interiorul Convenției. Ceea ce s-a întâmplat cu parlamentarii din PAC este o consecință firească a lipsei de decizie politică rapidă a conducerii PAC în a face această alegeră între a forma împreună un partid liberal puternic și o anumită izolare a PAC. Deci nu e vorba de o migrație coordonată, ci de un proces firesc de separație între niște profesioniști ai politicii și cei rămași fideli ideilor Alianței Civice. Este momentul ca totuși conflictul politic să treacă dincolo de orgolii și manifestări de individualism lipsit de suport și să vedem în primul rînd interesul politic comun.

Anchetă realizată de RALUCA STROE BRUMARIU

Conform Legii 53/1991 privind salarizarea senatorilor și deputaților, parlamentarii primesc următoarele indemnizații lunare, impozabile: senatori și deputați – 168.000 lei; vicepreședinții și secretarii comisiilor permanente – 172.000 lei; secretarul, chestorul Senatului și al Camerei Deputaților, președinții comisiilor permanente, precum și președinții grupurilor parlamentare – 176.000 lei; vicepreședinții Senatului și al Camerei Deputaților – 182.000 lei; președintele Senatului și al Camerei Deputaților – 209.300 lei.

Senatorii și deputații prezenți la lucrările Parlamentului care nu au domiciliul în București primesc o diurnă de deplasare de 1% din indemnizația lunară. El beneficiază de cazare gratuită sau, la alegere, îl se acordă suma de 120 de lei pe noapte, pe toată durata sesiunii parlamentare. Senatorii sau deputații care nu domiciliază în circumscripții electorale în care au fost aleși beneficiază, pe timpul deplasărilor în aceste circumscripții, de decontarea integrală a cheltuielilor de cazare și de o diurnă de 1% din indemnizația lunară. Parlamentarii care folosesc autoturismul personal pentru deplasările săptămânale din localități unde domiciliază în București și în afara, precum și cei care au domiciliul în

Veniturile parlamentarilor

Capitală dar se deplasează, o dată pe săptămână, în circumscripția electorală în care au fost aleși, vor primi contravalorarea a 7,5 litri de benzină la 100 km parcursi.

Parlamentarilor îl se rambursează contravalorarea taxelor de poștă sau telecomunicații interne.

Senatorii și deputații care participă la sedințele comune ale Senatului și Camerei Deputaților, ale Camerelor Separate, ale comisiilor permanente beneficiază de o diurnă de ședință ce reprezintă 2% din indemnizația lunară.

Senatorii și deputații primesc la sfîrșitul anului calendaristic un premiu corespunzător nivelului indemnizației lunare.

Mentionăm că un profesor din învățămîntul preuniversitar, cu vechime, nu are în prezent un salariu mai mare de 50-60.000 lei brut, iar un medic primar 60-65.000 lei brut. Diferența față de salariile parlamentarilor este considerabilă, ceea ce nu înseamnă neapărat că parlamentarii sunt plătiți în exces. Dar chiar ținind cont numai de acest venit important al lor rezultă marea responsabilitate pe care trebuie să și-o asume în față contribuabilului.

CINE și CUM ne reprezintă în Parlament?

(Urmare din pag. 9)

ar trebui adoptată o lege a bugetelor locale, lată cum de la bătrâni cu pensii mici și pînă la o lege care să le ofere protecție și o cale lungă, care trece obligatoriu prin toate punctele-cheie ale reformei. De cele mai multe ori deputatul nu poate răspunde cererilor, chiar dacă vin din partea unor grupuri largi sau asociații.

• Fără excepție, oamenii condamnă pe cei care părăsesc partidul pe lista căruia au fost aleși. În general ei recunosc că nu-i cunosc pe cei aleși, că nu s-au gîndit să o facă sau dacă s-au gîndit au renunțat la acest gînd deoarece nu există o cale instituționalizată de a comunica cu ei. Observăm că pe de o parte, oamenii resimt negativ absența unei legături personale

Nu sunt de acord cu mutarea senatorului/deputatului la un alt partid. Acest fapt dovedește lipsa de loialitate a deputatului/senatorului respectiv față de partid, dar și față de alegători. (S.A.-51 de ani, inginer)

cu cei aleși, dar pe de altă parte și foarte bine că nu au votat niște persoane, ci în primul rînd liste de partide. Una dintre persoanele interviewate aprecia chiar că aceste deplasări de la un partid la altul

Nu cred că e legitimă mutarea nimănui dintr-un grup în altul. Un deputat, un senator, reprezintă un procent din electorat. (Intreprinzător, mică firmă privată, 43 ani)

echivalează cu o fraudă electorală, deoarece modifică pur și simplu procentele rezultate din alegeri. Înregistrăm la nivelul opiniei publice două tendințe care s-au manifestat de altfel și în Parlament atunci cînd s-a dezbatut legea electorală. Au fost propuse atunci scrutinul de listă și cel nominal, iar sistemul cel mai simplu a avut cîștig de cauză.

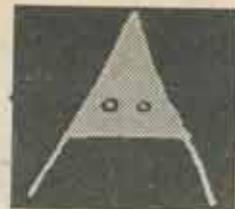
Nu văd motivajla pentru care un deputat/senator PRM ar putea trece la PL-1993. (S.A., asistent universitar, ATP)

Poate că simpla observație că părările diferite și contradictorii care se manifestă în opinia publică se regăsesc și în Parlament ar putea îndulci puțin

Părăsirea unui partid face parte din balcaniada politică de la noi. (C.H.-43 de ani, bibliotecară)

opiniile critice despre reprezentanții aleși în forul legislativ. Aici se înfruntă tot felul de opinii și numai una dintre ele are cîștig de cauză. Iar alegătorii solidari cu opinia eliminată vor avea inevitabil impresia că nu sunt bine reprezentați. Există mereu o minoritate care trăiește într-o lume în care hotărâsc alții. (C.S.)

Anchetă realizată de CRISTIAN STANCIU, OANA ARMEANU și RALUCA STROE BRUMARIU

Viața secretă a Academiei III

Ne aflăm în posesia unui adeverat document, scrisoarea prin care Radu Grigorovici, vicepreședintele Academiei Române, îi roagă pe colegii săi să pregeașcă, cu întreaga responsabilitate, alegerile care vor marca destinul acestei instituții. Nu este nimic de adăugat, la urmatorul text, nici în privința intențiilor de a aservi Academia unor interese dezintegratoare, nici în privința puterii reale, a actualilor academicieni, de a asigura Academiei locul pe care îl merită în societatea românească.

Socotim că această scrisoare nu se adresează doar membrilor Academiei Române, ci tuturor mediilor intelectuale responsabile de situația și viitorul acesteia. (GABRIEL ANDREESCU)

RADU GRIGOROVICI

Stimate colegi,

Intr-o scrisoare din 3 mai 1993, adresată tuturor membrilor Academiei Române, dîl președinte al AR, dîl acad. Mihai Drăgănescu, constată că Statutul AR nu precizează (citez) "modul de depunere a candidaturilor și de esalonare a alegerilor" noii conduceri a AR, mandatul celei vechi expirând la 02.02.1994.

El cere Adunării generale să ia o hotărâre în această privință, afirmând că Prezidiul Academiei ar fi (citez) "stabilit ca alegerile curente în Academie să inceteze începând cu 1 oct. 1993 în vederea pregătirii alegerilor noii conduceri a Academiei". Dîl președinte evită să citeze textul exact al acestei hotărâri a Prezidiului AR din 12.01.1993, care sună astfel: "Având în vedere că în prima parte a anului 1994 vor avea loc alegerile pentru noua conducere a AR, alegeri noi de membri ai Academiei să se facă până în luna august a.c., cel mai târziu, sfârșitul lunii septembrie 1993".

Cele două versiuni ale hotărârii Prezidiului, cea din procesul verbal al sedinței din 12.01.93 și cea din scrisoarea din 3 mai 1993 a președintelui coincid numai cu privire la suspendarea alegerilor de noi membri ai AR după 01.10.1993. În ceea ce privește alegerea noii conduceri, Prezidiul a hotărât clar că ea va avea loc în prima parte a anului 1994, deci în ianuarie a acestui an. Dîl președinte însearcă să ne inducă în eroare, propunând ca în ultimele trei luni ale anului 1993 să se facă pregătiri pentru aceste alegeri, ceea ce corespunde implicit cu hotărârea reală a Prezidiului, pentru a propune apoi de fapt ca majoritatea operațiunilor de alegere propriu zisă să se desfășoare în cursul acestor trei luni, în flagrantă contradicție cu hotărârea reală a Prezidiului.

Mai departe dîl președinte ne susține atenției ideea sa de bază că (citez) "alegerile să se organizeze în mod ordonat". Această propoziție este fie pleonastică, fie ambiguă. În mod evident orice organizare duce la o ordine oarecare și este în același timp un proces ordonat. Celălalt înțeles al propoziției ar putea fi că alegerile să fie organizate așa cum ordonă dîl președinte sau așa cum i s-a ordonat.

Dîl președinte mai cere să se țină seama la hotărârea modului de depunere a candidaturilor și de esalonare a alegerilor (citez) "atât de procedurile altor academii și societăți savante din lume, cât și de experiența noastră". Pe de o parte nu ne dezvăluie la ce procedee și la ce academii din lume se referă, pe de altă parte nu precizează dacă "experiența noastră" se referă la experiența sa personală sau la aceea a Academiei noastre în întregul ei.

Să analizăm mai întâi problema mai simplă a esalonării alegerilor. Conform propunerilor dîl președinte, întreaga procedură ar trebui să înceapă în octombrie 1993 și să se încheie în februarie 1994, adică va dura mai mult de 4 luni – cam cât campania electorală pentru alegerea președintelui și vicepreședintelui Statelor Unite ale Americii și a unei jumătăți a Senatului SUA.

Cu privire la procedeele altor academii, dîl președinte ne-a informat într-o ședință recentă a Biroului Prezidiului, după o vizită la Academia rusă, că acolo se alege într-o primă etapă noui președinti ai Academiei, iar acesta propune, după alegerea sa, pe ceilalți candidați la posturile de conducere. Deci alegerea este esalonată în două etape. Acesta este modelul tra-

itor titulari, dintre care 57% vor depăși în 1994 vîrstă la care ar putea candida la un post de conducere în AR.

3) Este cu totul neclar cum ar putea să facă un vicepreședinte de resort două propunerile împreună cu cei peste douăzeci de membri titulari din fiecare grup de secții. Va trebui să obțină unanimitatea lor? Vor hotărî prin vot? Cu ce majoritate? Prin vot secret sau deschis? Ce pondere va avea opinia vicepreședintelui? Ce teren fertil de manevră și de desordine în comparație cu alegerile din 2 februarie 1990, când propunerile s-au făcut prin votul secțiilor în întregul lor sau din sănul Adunării și ce scădere în caracterul lor democratic!

4) Mai mult amuzant este faptul că în concepția dîlui președinte în domeniul umanist nu există științe. Unde se incadrează oare lingvistica, filologia, sociologia, filosofia, științele economice și juridice?

5) Eliminarea dintre propunători a secretarului general este simptomatică pentru rolul jucat de incompatibilitatea personală cu președintele în elaborarea metodicii de selecție a candidaților.

6) Pentru a da impresia unei largi deschideri "democratice" după aplicarea unor severe restricții "oligarhice", se admit și propunerile din Adunări, dar numai (citez) "în caz de nevoie". Dar ce nevoie se poate ivi când numărul minim de candidați este doi, iar cel maxim zece? Pe cine vrea să-l păcălească în felul acesta dîl președinte?

PREȘEDINTELE

ACADEMIEI

Propunere

privind procedeul de alegere a președintelui, a vicepreședintelilor și a secretarului general al Academiei Române

1. Alegerea celor 6 membri ai Biroului Prezidiului se va desfășura în cursul unei singure sesiuni în Adunării generale în a doua jumătate a lunii ianuarie 1994.

2. Cancelaria va întocmi pînă la 30 noiembrie 1993 lista acestor membri titulari ai Academiei care sunt calificați prin Statutul Academiei și prin hotărârile Adunării generale să candideze la unul din cele 6 posturi de conducere. Această listă va fi publicată în cursul lunii decembrie 1993 în revista "Academica".

3. Biroul Prezidiului va împărtășii Secțiile Academiei în patru grupe de mărime similară și profile apropriate pentru a fi coordonate împreună de unul dintre vicepreședinti.

4. Vor putea face individual propunerile de candidați următorii:

- a) Președintele Academiei către un candidat pentru fiecare din posturile de conducere (6 propunerii)

- b) Vicepreședintii și secretarul general către un candidat, la postul de președinte, la un post de vicepreședinte de resort și la postul de secretar general (căte 3 propunerii)

- c) Membrii titulari și corespondenți ai Academiei care vor participa la Adunarea generală în care se vor ține alegerile (căte 1 propunere)

Fiecare Secție a Academiei va alege prin vot secret, cu o majoritate simplă a membrilor titulari și corespondenți prezenți, într-o ședință statutar constituată, căte un candidat pentru posturile de președinte și de secretar general precum și unul pentru postul de vicepreședinte de resort care coordonează secția.

Toate propunerile vor fi insotite de o scurtă prezentare a candidatului propus (cel mult 30 de rânduri) și de declarația de acceptare a candidatului în cauză. Întreaga acțiune se va încheia la 10 ianuarie 1994.

5) Până la 15 ianuarie Cancelaria va întocmi lista candidaților propuși, pe categorii. După verificarea acestor liste de către Biroul Prezidiului, ea va fi comunicată tuturor Secțiilor și Filialelor Academiei și va fi afișată cu cel puțin 5 zile înainte de ținerea alegerilor pe ușile de acces la Aula Academiei. Prezentările ce insotesc propunerile vor fi ținute la dispoziția celor interesati, pentru consultare, în sala Prezidiului, începând cu aceeași dată.

6) Votarea se va face conform art. 47 din Statutul Academiei în redactarea valabilă la 30 mai 1993, adică numai de către membrii prezenți în Adunarea generală. Nu se admite luarea în considerare a voturilor exprimate prin corespondență de către membrii absenți. Votarea va fi precedată de o discuție generală în legătură cu calificarea candidaților propuși, deschisă tuturor membrilor Adunării generale, incluzând pe candidați.

RADU GRIGOROVICI

DANIEL DĂIANU

Politica economică în dezbaterea publică

jitoare. Este notorie expulzarea lui I. Lemnij de la fostul Institut de Economie Socialistă la sfîrșitul anilor '70. Un analist profund și unul dintre puținii economisti români care beneficiau de considerație în afara țării, Lemnij a fost pedepsit pentru afirmația că "regele e gol" și a fost acuzat de răspândirea propagandei imperialiste. Din păcate, după decembrie 1989, lui Lemnij (și cazul lui nu este singular) nu i s-au "plătit" daune morale, deși avea cele mai bune recomandări pentru a deveni membru al "noii" Academiei de Științe sau, cel puțin, să fie reintegrat ca membru de onoare al Institutului. Cazul său este grăitor pentru curățarea morală de care societatea are nevoie în perioada de transformare, întrucât, ironia soartei, mulți dintre cei care – anii și chiar decesii de-a rîndul – au preamarit virturile marxism-leninismului și ale planificării centralizate sunt acum "reformiști", iar unii dintre ei sunt chiar membri ai Parlamentului.

Ezoterismul limbajului a fost o trăsătură constantă a celor – din păcate – foarte puțini – care au încercat să ridice probleme reale și să suscite o dezbatere publică veritabilă. Adeseori, acesta a fost rezultatul neintenționat al discuțiilor despre știință economică reală. Astfel, cările lui A. Iancu (1972, 1974 etc.) aveau o valoare excepțională ca manuale sui-generis de microeconomie și de teoria creșterii economice (activitatea sa a continuat eforturile lui T. Schatteles). O altă cale de a spune adevărul constă în "a bate șaua să priceapă iapa". Evidențierea evoluțiilor din țările comuniste vecine¹⁷⁾, utilizând și analize efectuate de economisti din Ungaria, Polonia sau foata Uniune Sovietică și referiri la punctele de vedere ale eurocomuniștilor italieni și spanioli, reprezentau o parte din arsenalul folosit pentru transmiterea mesajelor cu privire la starea economiei românești. Analize îndrăznite au fost întreprinse de Al. Olteanu și S. Covrig de la Institutul de Economie Mondială, care la începutul anilor '80 au fost puși în situația de a-și căuta de lucru. V. Pilat, de la fostul Institut de Economie Socialistă, a fost un luptător pentru adevăr, iar numeroasele sale studii constituie o mărturie a capacitatii sale de analiză. Este păcat că majoritatea cercetărilor acestora nu a fost publicată, circulind ca lucrări semiclandestine.

Intrucât dezbaterea publică a politicii economice a constituit o zonă dezastrelor în România lui Ceaușescu (chiar apreciind pe baza unor criterii regionale),

mă simt obligat să scoț în evidență cîteva mici insule de gîndire relativ liberă, pe care am avut prilejul să le cunosc și care, în imprejurările date, erau cu totul neobișnuite. Asemenea insule au existat și în foata Uniune Sovietică, cum ar fi Institutul de Cercetări privind Organizarea Industrială din Novosibirsk, dar acestea au fost promovate de autoritățile centrale din motive asupra cărora nu voi insista. În cazul României avem de-a face cu organizații create și conduse de oameni curajoși și tenace, care au folosit lăcașuri universitare ca locuri de adunare.

Regretul profesor C. Pintilie este un exemplu. El a fost șeful și motorul spiritual al Seminarului de Management la Academia de Studii Economice din București. Cu ocazia uneia dintre reuniunile sale – de la sfîrșitul anilor '70 – am avut prilejul de a-l cunoaște pe matematicianul M. Botez. Profesorul Pintilie m-a rugat să țin mai multe expuneri cu privire la "economia penuriei" în 1985 și 1986. Din nefericire, dar de loc surprinzător, seminarul a fost interzis în 1988. El a fost refișat imediat după Decembrie 1989 dar, foarte curind după aceea, bătrînul și foarte slăbitul profesor a trecut în lumea dreptilor.

In aceeași Academie de Studii Economice erau alte două pungi de rezistență, de gîndire "eretică", reprezentate de persoane care participau la seminarul de "Cercetarea și dezvoltarea producției", condus de profesorul B. Cotigaru, și seminarul privind "Cercetarea în domeniul conservării energiei", condus de profesorul G. Preda (care a fost obligat să emigreze la sfîrșitul anilor '80). Cei trei profesori aveau opinii similare asupra a ceea ce se întimpla în țară și organizează (adesea, impreună) manifestări științifice care erau rara avis într-o lume a ipocriziei, intoleranței și prostitutiei intelectuale.

Un alt loc care merită cuvinte de laudă este Asociația Oamenilor de Știință, animată de academicianul St. Mileu și sociologul P. Caravia. Cei care participau la reuniunile acestei organizații provin din domeniul științifice diferențiate, dar erau preocupati în aceeași măsură de soarta țării. Dintre aceștia faceau parte Lemnij, Pilat, Iancu, profesorul V. Trebici, mai tîrziu C. Munteanu¹⁸⁾, precum și alții care, după 1989, s-au implicat în viața politică (de exemplu avocatul D. Lăzărescu, unul dintre membrii de frunte ai Partidului Liberal).

Această prezentare este, de fapt, o trecere în revistă superficială și incompletă a unor rudimente de dezbatere publică reală a politicii economice care

au avut loc în societatea românească în acei ani și care nu reflectă suisurile și coborîsurile acestei evoluții; ea este deviată către viața din sfîrșul comunității economistilor, deoarece se cunoaște prea puțin despre lupta celor care, deși puțini, au încercat, fie individual, fie împreună, să-și exprime opinii cu privire la doctrina și politica economică oficială. Dar chiar și așa, cred că această prezentare amintește de un univers pulverizat, căruia îi lipsea transparență și cultura dezbaterei publice și care manifesta prea puțină considerație pentru profesionalism și preocupări intelectuale.

¹⁴⁾ Perioada de cinci ani poate fi menționată și pentru traducerea unor autori importanți, cum ar fi J.M. Keynes, R.G.D. Allen sau K. Lancaster. După aceea, s-a reintrat în "normal".

¹⁵⁾ Revista lunară "Probleme economice" și încrezătoarea la începutul anilor '70, după ce a publicat o lungă și insolită dezbatere a strategiei economice a țării. Printre cei care au luat parte la această dezbatere s-au aflat I. Lemnij, V. Pilat, T. Schatteles care, în toți acei ani, s-au afirmat ca economisti reformatori.

¹⁶⁾ Asemenea lui T. Schatteles, I. Anghel sau A. Popper, la începutul anilor '70; ei au scris sau au tradus o serie de cărți, care au pus adevărata știință economică la dispoziția celor care doreau să învețe.

¹⁷⁾ Uneori, publicarea era rezultatul unor simple accidente, în totală contradicție cu realitatea. Astfel, în 1984, cu V. Pilat, am scris un studiu asupra crizei economiilor socialiste, care pleacă în favoarea reformelor structurale. Fostul ambasador al României la Washington, defuncțul C. Bogdan, a vizitat studiul și l-a determinat pe dl. N. Fotino, pe atunci redactor-șef al "Revistei Române de Studii Internaționale", să-l publice, ceea ce acesta a făcut. Totuși această afacere nu a făcut prea mult zgromot, deoarece – presupun – revista era destinată în principal străinătății, cu o circulație foarte restrînsă în limba română. Cu toate acestea, corespondentul lui "Washington Post" la Varșovia a venit să ne ia un interviu. Ca de obicei, eu nu eram disponibil ("fiind plecat din localitate"), iar Pilat a fost "însorit".

¹⁸⁾ C. Munteanu se individualiza și prin interesul manifestat pentru epistemologia științei economice.

(Continuare în numărul viitor)

Dintr-un material prezentat la conferința asupra "lărgirii dezbaterei publice a politicii economice în democrație incipientă", care a avut loc la Bellagio (Italia), între 30 noiembrie-4 decembrie 1992.

Traducere de CORNELIA ATUDOSIEI

Încă în exercițiu, ci, mai ales, o declaratie de intenție a președintelui ales, urmată de o dezbatere generală cu privire la performanțele vechii conduceri.

Să revin însă la alegerea noului secretar general. Spre deosebire de vicepreședintii, el devine secretar general ales și este imperecheat cu secretarul general în exercițiu pentru a pregăti împreună darea de seamă a activității AR pe anul 1993. Ce rol îl revine în concepția lui președinte Mihai Drăgănescu secretarului general ales în pregătirea acestui raport. El nu participă la această activitate din poziția unui secretar general, deci nu poate contribui cu nimic pozitiv la redactare. Singurul rol posibil este cel de cenzor, care să impiedice să se spună lucruri nedoreite.

Mai trebuie remarcat că dl președinte nu concepe ca actualul secretar general să fie reales, fie și numai pentru doi ani, deși are dreptul de realegere după art. 57, al. 2 al Statutului AR. De asemenea nu se ține seama în procedeul de propunere a candidaților de specificul funcției de secretar general în activitatea unei Academii, oricare ar fi ea.

În cele de mai sus, am expus neajunsurile, uneori grave, create de procedeul "greoi, consumator de timp, contrar tuturor tradițiilor academice și profund nedemocratic propus de dl președinte al AR, acad. Mihai Drăgănescu, pentru alegerea noii conduceri a Academiei Române. Pentru a înălțura majoritatea acestor neajunsuri, vă propun un alt procedeu de organizare a acestor alegeri, pe care intenționez să-l prezint Biroului Prezidiului, Prezidiului și Adunării generale a Academiei noastre (vezi anexa).

În caz că sunteți de acord cu această propunere – eventual cu unele îmbunătățiri – vă rog să vi exprimați, comunicându-mi într-o formă scrisă.

Viața secretă a Academiei III

(Urmare din pagina 11)

Și cum să ar putea ivi "nevoi" neprevăzute, perechea prezidențială va putea recomanda vicepreședintilor coordonatorii

să mai propună căte un candidat împreună cu membrii titulari din secțiile pe care le coordonează, procedeu pe care l-am analizat mai sus. Despre propunerile din Adunare, în caz de nevoie, nu se mai pomenește nimic.

Că din alegerile de vicepreședinti care urmează în decembrie ar putea rezulta un grup de patru vicepreședinti incompetenți pentru cordonarea celor 14 secții științifice nu pare să-l intereseze pe dl președinte. Nici faptul că întreg procedeul duce automat la selecționarea unor candidați de calitate din ce în ce mai slabă nu-l preocupa.

IV. Noilor vicepreședinti nu li se acordă totuși titlul de vicepreședinti alesi; ei nu urmează să participe ca observatori la ședințele Biroului Prezidiului și ale Prezidiului "ca să învețe cum se conduce o Academie" și nici nu sunt prevăzuti să formeze perechi cu vicepreședintii în exercițiu.

Urmează acum propunerea de candidați pentru postul de secretar general. Folosind rețetele anterioare, ei se compun din foști candidați fără noroc la președinție și vicepreședinție, din doi candidați noi propuși de perechea prezidențială și i se acordă cu mărimimie și secretarului general în exercițiu dreptul de a face o singură propunere.

Noi comentarii sunt superflue pentru moment.

PAVEL CÂMPEANU

Credibilitatea Televiziunii Române

- Un studiu de caz -

(Urmare din numărul trecut)

Grevele

Cele 64 de subiecte consacrate de Actualitatea TV conflictului social s-au repartizat între ele astfel: grevele – 41, negocierile – 19, restul de 4 referindu-se indirect la ambele. După poziția adoptată, ele au fost clasificate în subiecte favorabile guvernului, favorabile sindicatelor și neutre.

Mai toate sondajele din ultimii trei ani arată că opinia publică din țara noastră priveste cu mai multă simpatie sindicatele atunci cînd negociază decît atunci cînd recurg la greve. Prezentind grevele de două ori mai frecvent decît negocierile, TVR nu a plasat sindicalele în lumina cea mai avantajoasă. Totodată însă, înfățișarea insistență a grevelor confirma presupunerea că sindicalele au capacitatea de a declanșa o grevă generală și infirmă indirect alegațiile contrare ale cercurilor guvernamentale. Începînd cu primul-ministrul în această situație, am socotit, în cele din urmă, că prin simpla prezentare a greveelor, Actualitatea TV au acționat mai curînd în favoarea lor, ceea ce a mărit numărul subiectelor clasificate ca favorabile sindicatelor.

Numerul subiectelor consacrate greveelor, clasificate în acest fel, a oscilat astfel de la o zi la alta a săptămânii studiate:

Ziua	Număr de subiecte	
Favorabile	Defavorabile	
Grevele	grevele	
Luni 3 mai	2	0
Martă 4 mai	4	2
Miercuri 5 mai	5	9
Joi 6 mai	6	6
Vineri 7 mai	4	1
Simbătă 8 mai	1	1
Duminică 9 mai	0	0

Cifrele vădesc o evidență incoerentă, a cărei semnificație este însă mai puțin evidentă. Se poate presupune fie că reprezentarea greveelor de către Actualitatea TV nu a fost cîlăuzită de o strategie, fie că strategia care le-a cîlăuzit a oscilat de la o zi la alta, funcție de evenimente sau de alti stimuli. Simpla lectură a cifrelor scoate la iveală o ambiguitate: nu mersul greveelor se schimbă, ci imaginea lor televizuală, care trece de la preponderența subiectelor favorabile grevei la a celor nefavorabile.

Este momentul să amintim că greva reprezintă o formă de acțiune socială – ceea ce nu se poate spune despre neparticiparea la grevă. Una dintre performanțe Televiziunii este aceea de a fi conferit neparticipării la grevă caracteristici ale unei acțiuni sociale, și aceasta prin mai multe procedee:

1. simple raportaje de rutină, înfățișînd unități unde activitatea continuă normal, care dovedesc limitele mișcării greviste și care contrastează cu scenele înfățișînd utilaje incremenite sau grupuri de greviști care, spre deosebire de cei din Germania și Polonia, nu fac nimic. Exemplu: subiectul 12 din 3 mai – centrala telefonică Vitan; subiectul 17 din 4 mai – uzinele auto; subiectul 9 din 5 mai – întreprinderi industriale hunedorene în plină activitate etc. Tot așa cum simpla prezentare a unor grevisti a fost interpretată ca fiind favorabilă grevei, simpla înfățișare a celor care continuă să lucreze este interpretată ca un mesaj în favoarea grevei;

2. informații despre unități sau grupuri de unități care refuză sau amînă intrarea în grevă – de exemplu în 5 mai subiectele 11, spitalele și șoferii din Tîrgu Mureș, și 12, aceleiași ramuri în județul Alba;

3. comunicate oficiale despre respingerea chemărilor la grevă în anumite ramuri – de exemplu subiectul 5 din 6 mai prin care Ministerul Sănătății anunță că în 35 de județe salariații din sistemul sanitar nu participă la grevă;

4. sentințe judecătorescă prin care sunt declarate ilegale grevele de la Metrou – subiectele 1 din 4 mai și 2 din 5 mai – și cea a mecanicilor de locomotivă – subiectul 3 din 5 mai. Plasate la începutul Actualităților și dispunind de spații importante – 3 minute numai în

5 mai –, subiectele respective sugerează insistentă vulnerabilitatea juridică a grevelor;

5. sublinierea insistență a pagubeelor și perturbărilor provocate de greve, de exemplu în subiectele 18 din 4 mai – mărfuri neridicate în portul Galati, 7 din 5 mai – evaluind pagubele produse de greva din portul Constanța;

6. apeluri impotriva greveelor venite din partea unor sindicate, al căror subtext general semnifică: sindicalele se opun greveelor. Astfel de apeluri sunt transmise marți 4 mai, subiectul 4 – sindicatul Cantacuzino din sistemul sanitar anunță că 80% dintre membrii săi nu vor să intre în grevă; a doua zi, miercuri 5 mai, numărul subiectelor de acest tip se ridică la 4: subiectul 6 – comunicat împotriva grevei, semnat de 42 sindicate din județul Timiș, subiectul 8 – poziție similară adoptată de sindicale din piele și construcții, subiectul 9 – reportaj despre refuzul quasi-general al grevei în județul Hunedoara, cu un accent particular asupra minelor de huiu, subiectul 10 – din nou sindicatul Cantacuzino.

De la nici unul – luni 3 mai, la patru – miercuri 5 mai, numărul subiectelor menite să transforme inacțiunea grevistă în acțiune anti-grevistă sporește pe măsură ce se apropiște momentul eventualăi declanșări a grevei generale. Actualitatea TV din 5 mai ilustrează astfel declaratiile primului-ministrului transmise în aceeași seară (subiectul 14), care caracterizează situația din țară ca pe o "mică criză", subliniind totodată că grevele s-au extins în "foarte puține județe". Strădania premierului de a oferi o imagine redusă a grevei se sincronizează astfel cu strădania Televiziunii de a oferi o imagine supradimensionată a rezistenței sindicatelor față de grevă – o sincronizare care apare la data stabilită pentru începerea grevei generale.

Negocierile

Marile confederări sindicale au împriimat conflictului social, susceptibil să alunecă spre excese, forma incuvintată de lege a unui conflict de muncă, rezolvabil în principiu prin tratative. Ele au declarat în repetate rînduri că, din punctul lor de vedere, greva nu reprezintă un scop, ci doar un mijloc de purtare a acestor tratative. Potrivit acestui punct de vedere, importanța priorității nu revine greveelor, ci negocierilor. În tabloul conflictului social schițat de Actualitatea TV, acest raport se răstoarnă.

Dintre cele 19 subiecte dedicate negocierilor 6 au fost favorabile guvernului, 6 sindicatelor, restul de 7 fiind mai curînd neutre.

În imaginea lor pe mîcile ecrane, aceste negocieri au fost intruchipate cu precădere de actorii care le-au purtat. Problema actorilor este însă, în realitate, mult mai complicată decît lasă să se întrevadă această imagine. O privire analitică asupra acestor tratative nu poate omite deosebirile dintre actorii prezenti și actorii absenți, sau dintre actorii stabili și actorii fluctuanți.

Prin termenul de actori absenți am în vedere patronatul. Deși reprezentant al celui mai mare proprietar: statul, în astfel de împrejurări guvernul Stolojan își atribuia numai rolul de gazdă a negocierilor dintre patronat și sindicate.

Guvernul actual a renunțat la această manieră, asumîndu-și rolul de principal proprietar fără nici un echivoc.

Pe de altă parte însă, deși se vrea percepă că un animator al privatizării, el nu a invitat patronatul la aceste tratative și nici nu a explicat în vîreun fel această omisiune.

Mai mult: patronatul însuși – pentru a nu mai vorbi de sindicate – a acceptat acest tratament fără să protesteze.

Inlăturarea acceptării a patronatului de la respectivele negocieri a rămas cu totul neobservată de către Actualitatea TV, în consens, asupra acestui punct, cu celelalte mijloace ale comunicării de masă.

În aceste negocieri guvernul nu a fost numai parte, ci și gazdă, ele ținîndu-se la sediul său și în permanență sa prezență. Acest rol secund, nereglementat prin lege, nu i-a dat doar posibilitatea să nu invite patronatul, ci

și pe aceea de a invita pe cine vrea. În același temei al faptului împlinit s-a creat o inegalitate flagrantă, unul dintre partenerii la tratative, guvernul, convertindu-și dreptul de a negocia cu partenerii în putere de a și-i alege. Totuși folosirea acestui privilegiu ilegal de către guvern a făcut cu putință apariția în aceste tratative a actorului fluctuant, rol rezervat în mod exclusiv sindicatelor.

Dacă cele patru confederări ar fi reprezentat partenerul nonalternativ al guvernului, atunci retragerea lor de la masa tratativelor ar fi dus la întreruperea sau ruperea acestora. Spre deosebire de guvern, care este unic, și ca atare neexistabil, sindicalele sunt divizate, și deci, în principiu, substituibile. Profiind de această imprejurare și folosindu-se de privilegiul menționat mai înainte, guvernul a convertit retragerea principalelor confederări de la tratative nu în închidere, ci în continuarea lor cu un alt partener. Absent într-o fază a negocierilor și prezent în alta, acest nou venit a fost un actor fluctuant. Prin aceeași manevră, actor fluctuant devinea și grupul celor patru confederări, negocierile desfașurîndu-se cînd cu și cînd fără participarea lor.

Continuind să negocieze aceleași set de măsuri la cel mai înalt nivel: primul-ministrul, cu un alt interlocutor decît cel care le respinsese, guvernul demonstrează capacitatea lui de a-și alege partenerul care îi convine, dar nu demonstră reprezentativitatea acestuia. Nică o sură oficială nu a încercat să sustină că noii vizitatori ai Palatului Victoria ar fi fost mandatati, și nu convocați, ori să indice criteriile în virtutea căror selecția s-a opri asupra acestor lideri sindicali și nu asupra altora. Guvernul dovedise în schimb nereprezentativitatea acestor lideri în două momente-cheie: o dată la începutul negocierilor și a doua oară la încheierea lor. Excluderea partenerilor substituivi de la semnarea protocolului, consumată fără proteste, sugerează că adevăratul lor rol nu era să negocieze, ci să exercite o presiune asupra unicului partener reprezentativ al guvernului.

Actualitatea TV au urmat cu rigurozitate această sinusoidală guvernamentală. Ele au transmis imagini detaliante despre întîlnirile guvernului cu partenerul pe care el îl-a desemnat. Trei dintre cei patru lideri desemnați de sindicate să le reprezinte nu au însă acces în această ediție a Actualităților, apariția lor este amînată pentru ediția de noapte, a cărei audiență se situează la un plafon considerabil mai coborât.

3. Duratele alocate: declaratiile lui Miron Mitrea durează pe micul ecran un minut – cele ale premierului 4 minute și 15 secunde.

4. Abateri în sens unic de la reguli. Pe cind cei trei reprezentanți ai sindicatelor rămîn în afara emisiei, reprezentantul guvernului, căruia î se acordase de la început un spațiu de peste patru ori mai larg, reapeare 14 minute mai tîrziu pentru a doua oară, este drept, nu filmat, ci sub forma unui fel de post-scriptum citit de crainică (Daniela Gămălescu). Motivul: primul-ministrul uitase în intervenția sa să explice de ce interzise accesul mijloacelor de comunicare la noua rundă de convebri. Pentru studiul de față importantă nu este plauzibilitatea acestei explicații, ci întreruperea fluxului de informații cu scopul de a repăra gafa comisă anterior de un protagonist al emisiunii – un abuz flagrant, tratat astă de premier cît și de TVR ca un gest natural.

Neincluderea celor trei lideri sindicali nu se justifică prin eventualitatea că Actualitatea din seara respectivă ar fi avut de transmis informații mai importante. Ediția a acordat spațiu unor subiecte ca dezbaterea în Senat a legii avocatilor, semnarea unui acord între RENEL și o societate olandeză, seminarul CREST pe tema tehnologiei de virf, simpozionul de virusologie, însumind peste 4 minute (subiectele 26-30). Nu lipsa de spațiu explică reducerea drastică a prezenței liderilor sindicali pe micul ecran în ediția de seară a Actualităților TV din 5 mai.

Prin înlăturarea profesionistilor comunicării, singurele surse de informație asupra acestei faze hotăritoare a tratativelor rămîneau cei doi parteneri. Acestea nu era decît primul gest de restrîngere a informării opiniei publice, completat de al doilea: oferind primului-ministru un timp de antenă mult mai amplu decît sindicatelor. Televiziunea tindea practic să reducă cele două surse la una singură – guvernul. În privința relației tratativelor, guvernul manifestă astfel două preferințe: să minimalizeze însemnatatea acestui moment și să blocheze, pe cît cu putință, orice alte informații asupra lui decît cele livrate de el însuși. Structura Actualităților TV din seara de miercuri 5 mai corespunde acestor deziderate guvernamentale.

(Continuare în numărul viitor)

AGENDA CULTURALĂ A SĂPTĂMÎNII 22 – 28 IULIE

TV SOTI

Miercuri
23.00-01.00
STIRI – 20'
DRUMUL APEI (III) – exploatarea – Ce-ai mai făcut, domnule primar?
TABLETA TUTEA
Oful celui de lîngă noi – Concediu!
HAZ DE NECAZ?
BREVIER
AZI LA ORA:
MUZICĂ

Joi
23.00-01.00
STIRI – 20'
TOP ITV – 50'
Film artistic (prima parte) – 50': "Ultimul dinozaur" (cu Richard Boone, Joan van Ark. Basm fantastic, despre cel mai bogat om din lume care

invadează o abia descoperită lume preistorică în căutarea unui... Tiranosaur!)

Vineri

23.00-01.00
STIRI – 20'
COLOCVIU – 15'
Film artistic (SUA-1973) – 80': "Păsări de pradă" (cu David Janssen, Ralph Meeker. David Janssen joacă rolul unui pilot de elicopter care este implicat fără voia lui într-un hold-up)

Sâmbătă

11.00-13.00
STIRI
CALEOSCOP
23.00-01.00
STIRI
FILM ARTISTIC

CINEMATECA

Miercuri 21 iulie
Eforie: sala Jean Georgescu
CHIPUL (Suedia, 1958. R: Ingmar Bergman. Dramă) – ora 10;
TOOTSIE (SUA, 1982. R: Sydney Pollack) – orele 12.15; 14.30; 16.45; 19
Union: sala Paul Călinescu
NOAPTEA AMERICANĂ (Franta, 1973. R: François Truffaut. Dramă) – orele 10; 18.45;
KRAMER CONTRA KRAMER (SUA, 1979. R: Robert Benton) – orele 12; 14.15; 16.30

Joi 22 iulie

Eforie: sala Jean Georgescu
OCHIUL DRACULUI
Suedia (1960. R: Ingmar Bergman. Comedie) – orele 10; 16.45; 19;
CATIFEAUĂ ALBASTRĂ (SUA, 1986. R: David Lynch. Dramă, film negru); – orele 12.15; 14.30
Union: sala Paul Călinescu
KRAMER CONTRA KRAMER (SUA, 1979) – ora 10; **BOOM** (Marea Britanie, 1968. R: Joseph Losey. Dramă) – orele 12; 14.15; 16.30; 18.45

Vineri 23 iulie

Eforie: sala Jean Georgescu
PRIN OGLINDĂ (Suedia, 1961. R: Ingmar Bergman. Dramă) – orele 10; 12.15; 16.45; 19; **OCHIUL DRACULUI** (Suedia, 1960) – ora 14.30
Union: sala Paul Călinescu
COMPETIȚIA (SUA, 1980 R: Joel Oliansky. Dramă muzicală) – orele 10; 18.45; **REGINA CRISTINA** (SUA, 1933. R: Rouben Mamoulian. Dramă istorică romântă) – orele 12; 14.15; 16.30

Sâmbătă 24 iulie

Eforie: sala Jean Georgescu
CABARET (SUA, 1972. R: Bob Fosse. Musical, dramă) – orele 11; 13.30; **TOT ACEST JAZZ** (SUA, 1979. R: Bob Fosse. Musical, dramă) – orele 16; 18.30
Union: sala Paul Călinescu
SERGENTUL YORK (SUA, 1941. R: Howard Hawks. Dramă de război) – orele 11; 13.30; **CACEALMAUA** (SUA, 1978. R: George Roy Hill. Crimă, Comedie) – ora 18.45

comedie) – orele 16; 18.30

Duminică 25 iulie

Eforie: sala Jean Georgescu
TOT ACEST JAZZ (SUA, 1979) – orele 11; 13.30; **CABARET** (SUA, 1972) – orele 16; 18.30
Union: sala Paul Călinescu
CACEALMAUA (SUA, 1973) – orele 11; 13.30; **SERGENTUL** (SUA, 1941) – orele 16; 18.30

Luni 26 iulie

Eforie: sala Jean Georgescu
COMUNIANTII (Suedia, 1963. R: Ingmar Bergman. Dramă) – ora 14.30; **CATIFEAUĂ ALBASTRĂ** (SUA, 1986) – orele 16.45; 19
Union: sala Paul Călinescu
COMPETIȚIA (SUA, 1980) – orele 14.15; 18.45; **REGINA CRISTINA** (SUA, 1933) – ora 16.30

Martă 27 iulie

Eforie: sala Jean Georgescu
TACEREA (Suedia, 1963. R: Ingmar Bergman. Dramă) – orele 10; 16.45; **COMUNIANTII** (Suedia, 1963) – orele 12.15; 14.30; 19
Union: sala Paul Călinescu
UNDEVA, CINDVA (SUA, 1980. R: Jeannot Szwarc. Film științifico-fantastic, dramă romântă) – orele 10; 12; 14.15; **PROVIDENȚA** (Franta-Elveția, 1977. R: Alain Resnais. Dramă) – orele 16.30; 18.45

Miercuri 28 iulie

Eforie: sala Jean Georgescu
PSYCHO (SUA, 1960. R: Alfred Hitchcock. Film de groază) – ora 10; **TACEREA** (Suedia, 1963) – orele 12.15; 14.30; **PERSONA** (Suedia, 1966. R: Ingmar Bergman. Dramă) – orele 16.45; 19
Union: sala Paul Călinescu
PROVIDENȚA (Franta-Elveția, 1977) – orele 10; 12; **ABBA** (Suedia-Australia, 1977. R: Lasse Hallstrom. Film muzical) – orele 14.15; 16.30; **BUNICA ISABELLA** (Italia, 1957. R: Dino Rosi. Comedie) – ora 18.45

CINEMATOGRafe

23-29 iulie 1993

SUSPICIUNE – Scala (611.03.72) – 9-11-13-15-17.15-19.30

AMANTUL – Studio (659.53.15) – 10-12.15-15-17.15-19.30

BRAM STOKER'S DRACULA – Patria (611.86.25) – 9-11.30-14-17-19.30; **Festival** (615.63.84) – 9-11.30-14-16.30-19; **Melodia** (611.16.49) – 9-11.30-14-16.30-19

OCHII NOPTII II – Luceafărul (615.87.67) – 9-11-13-15-17.15-19.30

LADY DRAGON – București (615.61.54) – 9-11-13-15-17-19

BĂTĂLIE DISPERATĂ 2 – Favorit (745.31.70) – 9-11-13-15-17-19; **Corso** (615.13.34) – 9-11.30-14-16.30-19; **Excelsior** (665.49.45) – 10-12.30-15-17.30

MISIUNE DE PEDEAPSĂ (ALIENS) – Boulevard (611.61.10) – 9-11.30-14-16.30-19; **Flamura** (685.77.12) – 10-12.30-15-17.30

NECRUȚĂTORUL – Grivița (617.08.58) – 10-12.30-15-17.30

BĂTĂLIE DISPERATĂ 1 – Buzesti (650.43.58) – 14-18 NON STOP; **Munca** (312.50.97) – 14-16.15-18.30; Simbătă și duminică – 12-14.15-16.30-18.45

HUDSON HAWK – Dacia (650.35.94) – 10-12-14-16-18-20; **Giulești** (617.55.47) – 10-12-14-16-18

JUSTIȚIARUL 23-25.07 – Drumul Sării (631.28.13) – 13-15-17

MAGIE NEAGRĂ 26-29.07 – Drumul Sării – 13-15-17

OCHII NOPTII I – Pacea (771.30.85) – 12-14-16-18; Simbătă și duminică – 10-12-14-16-18

IUBESTE SI MUȘCĂ – Floreasca (633.29.71) – 13-15.15-17.30; Simbătă și duminică – 13-15.15-17.30-19.45

DUPĂ GRATII – Gloria (647.46.75) – 10.30-13.15-16-18.45

ULTIMUL SAMARITEAN – Aurora (635.04.66) – 12-14-16-18; Simbătă și duminică – 10-12-14-16-18

ULTIMUL MOHICAN – Morița (614.27.14) – 10-12.30-15-17.30; **Cosmos** (627.54.95) – 13-15.15-17.30

JUSTIȚIARUL – Cultural (683.50.13) – 10-12-14-16-18

CINE M A T O G R A F U L P R E F E R I N T E L O R **DUMNEAVOASTRĂ** – Doina (615.09.97)

BALANTA 23-24.07 – 13-15.30-18

HOOK 25-27.07 – 13-16

THE DOORS 28-29.07 – 13-15.30-18

AVVENTURILE LUI SPAS SI NELI 24-25.07 – 11

GRĂDINI CINEMATOGRAF

TE VOI RĂZBUNA BRUCE LEE – Aurora (635.04.66) – 21

FORMIDABILUL – Capitol (615.63.84) – 21

ULTIMUL SAMARITEAN 23-25.07 – Gloria (615.87.67) – 21

BĂTĂLIE DISPERATĂ 1 26-29.07 – Gloria – 21

PREMIERĂ

SUSPICIUNE

produție a studiourilor americane și engleze Columbia Pictures, Rank Films & LWT

scenariul și regia: Simon Moore
muzica: Christopher Gunning
imagină: Varnen Layton

cu: Liam Neeson, Laura San Giacomo, Kenneth Cranham, Martin Grace, Stephen Moore

Un polițier incitant, o atmosferă copleșitor de neliniștită, crima și adulterul invadând întreg ecranul.

COLOCVIU ● TEATRU

Centrul de antropologie teatrală va organiza în perioada 27-30 iulie a.c. la Centrul Cultural Național Mogoșoaia coloocviul "Dialogul cu antichitatea greacă", realizat în colaborare cu Institutul Internațional de Teatru din Atene și cu Centrul de cercetări de dramă greacă. Din program: vizionări de spectacole și înregistrări video ale unor spectacole, comunicări, dialoguri, ateliere studentești. Sunt invitați regizorii Silviu Purcărete, Ion Cojar, Alexa Visarion, Alexandru Dabija, Dan Micu, actrița Maia Morgenstern. Piesa Antigona de Sofocle va fi prezentată în două variante: cea românească în viziunea regizorului Alexandru Tocilescu, cea cienă în regia lui Spyros Vrachoritis (spectacol în greaca veche, apreciat drept cel mai bun la Festivalul de la Delphi).

Editura ALL
Calea Victoriei 120
Tel: 650.44.20; 312.41.40 Fax: 312.34.07

Donna Gomien
Introducere în Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Traducere: Irina Stoica

Lucrare elaborată sub egida Consiliului European. Autoarea este cercetător la Institutul Norvegian de Drepturile Omului din Oslo. Adresată în primul rînd specialiștilor în domeniul (politicieni, avocați, magistrați, profesori sau studenți) dar și tuturor celor interesati să cunoască unele aspecte concrete privind activitatea organismelor paneuropeene de la Strasbourg. Traducerea acestei cărți s-a realizat cu acordul Consiliului European, iar România este prima țară din Europa de Est în care ea a fost publicată.

Adrian Miroiu
Metafizica lumilor posibile și existența lui Dumnezeu

"Am încercat să arăt că principiul de căpetenie al creștinismului - recunoașterea Dumnezei ca Logos Intrupăt - exprimă o schemă conceptuală pe care încă nu am apreciat-o îndeajuns.

Că o putem reconstituire în cadre logico-semantică contemporane și că am putea să o întrezâpnă în multe dintre realizările intelectuale ale vremii noastre. Și poate că nu va fi în van strădania de a afla că mai multe instanțe ale gîndului la rădăcina cărora ea se află așezată."

Adrian Miroiu

Traducere de Radu Lupan
Colectia CLASICI AI LITERATURII MODERNE

Sase mistere – sase intrigi politiste în miticul ținut faulknerian Yoknapatawpha. O reinșinire cu Sudul american cu locuri și personaje cunoscute, cu mentalități, superstiții și credințe desfășurate ca pe o tablă de șah imaginară, prilejuită de investigațiile originale ale procurorului districtului, Gavin Stevens. Povestirile nu se opresc doar la elucidarea unor violente incălcări ale umanului, ci duc interogații mai departe asupra puterii scrișului, de a restabili ceea ce e imaginar în uman și ceea ce e uman în imaginari. (224 pagini, 440 lei)

Acest volum inaugurează colecția CLASICI AI LITERATURII MODERNE, în cadrul căreia vor apărea în curând: Povestiri I, II – ediție completă – de Ernest Hemingway, Călătorie în larg de Virginia Woolf și Omul fără înșuire de Robert Musil.

EDITURA UNIVERS

EDITURA UNIVERS

BASARAB NICOLESCU

Transdisciplinaritatea – o altă viziune asupra realității

– Interviu realizat de OANA ARMEANU –

După o absență de 25 de ani, Basarab Nicolescu (în prezent fizician teoretician la Centrul Național de Cercetări Științifice din Paris) revine în țară. Personalitate complexă, care a abordat cu aceeași ușurință domeniul științific și cel umanist, Basarab Nicolescu a ramas în amintirea colegilor de generație tinărului care cîștiga toate olimpiadele, fie de literatură, fie de matematică (este cîștigătorul primei olimpiade internaționale de matematică). Cunoscut publicului românesc prin volumul de debut despre Ion Barbu (Cosmologia jocului secund, 1968), a publicat în Franța volumele: *Nous, la particule et le monde* (1985, premiul Académie Franceze), *Le Physicien, le Psychanalyste et le réel* (1987), *La science, le sens et l'évolution – Essai sur Jacob Boehme* (tradus în SUA în 1991, premiul Benjamin Franklin Work). Această ultimă lucrare a fost tradusă și în România la editura Eminescu în 1992, iar în iulie 1993 a primit premiul Uniunii Scriitorilor. Basarab Nicolescu este de asemenea autor și coautor a numeroase articole și cărți de specialitate. Lucrările sale sint reflecții asupra științei, relației știință-cultură, rolului fizicii cuantice în revoluționarea gîndirii secolului XX, abordate din perspectiva transdisciplinară, într-o încercare de a găsi o vizionare integratoare asupra universului.

Diaspora română nu e neglijată, e necunoscută

Atât mai păstrat legături cu viața de aici, cu literatura română?

Am urmărit permanent ceea ce s-a petrecut în țară în totii anii în care am lipsit. Sigur, există mai multe moduri de a "urmări": există o vizionare de jurnalist care înseamnă să urmărești actualitatea, iar o altă manieră este să aprofundezi spiritualitatea în care te-ai născut. În sensul acesta, al doilea, am urmărit ceea ce s-a întâmplat în țară în continuu. Am făcut parte dintr-un cercular literar destul de important la Paris (cercular în jurul lui Leonida Mămăligă), la care au participat foarte mulți oameni importanți ai diasporii – Mircea Eliade, Horia Stămătu, Ștefan Lupașcu – și unde deseori veneau și scriitori din țară. În fond, ceea ce se întâmplat cu literatura română nu trebuie uitat că s-a întâmplat și în țară și în diaspora. Separarea artificială facută între spiritualitatea din diaspora și cea din România este ca un fel de neglijare a memoriei, o nefințegere a faptului că în ultimii 50 de ani s-a făcut cel puțin tot atât de multă știință și cultură în afara granițelor țării ca și în țară.

Vi se pare că diaspora este încă neglijată, așa cum s-a întâmplat în ultimii 45 de ani?

Nu cred că este neglijată, pentru că neglijarea ar însemna omisiunea totală a personalităților care au reprezentat diaspora română. Dar ea nu poate fi redusă la două sau trei personalități. Cultul care s-a făcut pentru anumite personalități din diaspora – de altfel justificat, de exemplu în cazul lui Cioran – a pus în umbră faptul că în diaspora există mii de oameni de o calitate extraordinară în toate domeniile – fizică, chimie, matematică, medicină, literatură, pictură, sculptură etc. – și că, în acest sens, diaspora este nu neglijată, ci necunoscută. Deci mi se pare necesară redescoperirea și reintegrarea spiritualității românești de pe hotare, care este o fată a culturii și a științei românești.

După revoluție s-au făcut eforturi mari pentru recuperarea diasporii, mai ales din partea editurii Humanitas, dar, într-adevăr, centrate pe trei nume: Eliade, Cioran și Ionescu.

Sigur că opera făcută de Humanitas este cu totul excepțională. Efortul făcut de Humanitas ar trebui, cred, urmat de multe alte edituri. De altfel, editura Eminescu o face, de asemenea. Deci nu este vorba deloc de un reproș sau de o neglijare, este vorba de o necunoaștere, ceea ce este cu totul altceva. Îar această cunoaștere nu poate veni decit din contacte personale.

La baza experiențelor inumane ale acestui secol a stat gîndirea pozitivistă a secolului XIX

Con ați ajuns de la științele exacte la literatură?

Am avut în mine, de cînd mă șiști, de la vîrstă de cinci-sase ani, de cînd am început să citesc, o triplă pașune: a matematicii, a literaturii și a filosofiei. În momentul în care a trebuit să decid ce facultate trebuie să aleg, a fost un fel de dramă interioară – nu puteam deveni critic literar într-o atmosferă dominată de realismul socialist, nu puteam deveni filosof într-o atmosferă dominată de materialismul dialectic și atunci am ales fizica, ca un fel de conciliere între matematică, literatură și filosofie. Deci această chemare era acolo dintotdeauna, iar literatura n-a fost decit o punte spre ceva pe care l-am formulat mult mai tîrziu, care este ceea ce am numit "transdisciplinaritate", adică ceea ce circula între diferitele domenii ale cunoașterii și merge dincolo de ele, dincolo de orice disciplină, și care nu este metafizică. Metafizica este de asemenea o disciplină, pe cînd transdisciplinaritatea înseamnă prin definiție ceea ce nu este disciplină. Ea este o atitudine, o încercare de recomponere a unei realități multiforme. Știință exactă este, desigur, nivelul dominant al epocii în care trăim. Îi asta o spun cu tot respectul pe care-l am față de literatură, față de poezie și față de filosofie, dar este un fapt: știință exactă este limbajul dominant al epocii actuale, care a generat tehnică, care a transformat față pămîntului. Acest lucru nu-l putem neglija. Total este să înțelegem dacă această predominantă în limbajul tehnico-științei poate exista în afara unei vizuni. Si transdisciplinaritatea aduce tocmai această vizună,

Ce soluții propune transdisciplinaritatea?

Nici una. Avantajul transdisciplinarității este de a refuza eficacitatea pe termen scurt. Soluție globală nu există. Există o atitudine care poate fi modificată, o atitudine în primul rînd personală. Ideea transdisciplinarității pune problema echilibrului între omul interior și omul exterior. Toate societățile din ultimele secole au acordat importanță omului exterior. Ideologii, toată istoria și dominată de omul exterior. Societățile vechi, zise traditionale, au acordat importanță omului interior, dezvoltările spiritualității, a religiei. Cred că acum apare o nouă etapă, de realizare a unui echilibru între omul interior și cel exterior.

Transdisciplinaritatea e sortită să rămînă doar o teorie sau există posibilitatea unor aplicații practice ale ei?

Cu mijloacele pe care le avem, extrem de modeste, am fondat un grup de studii asupra transdisciplinarității pe lingă UNESCO, care a avut prima sa întîlnire acum cîteva luni, la Venetă. Pe termen scurt, acest domeniu, repet, nu are nici o eficacitate, deci nu poate avea sponsori, nu poate avea subvenții, este un domeniu oarecum utopic. Acțiunile prioritare ar fi în primul rînd o educație transdisciplinară care să înceapă de la vîrstă cea mai fragedă, cînd copilul este la școală elementară și cînd încă nu este cristalizat, cînd nu este încă sclerozat în anumite cadre de gîndire, de judecății, de credințe, cînd este flexibil și poate alege, și care să îi ofere paleta cea mai largă de cunoștințe posibile, de la matematică pînă la poezie, trecind, desigur, prin spiritualitate. Pentru realizarea acestui lucru, care e ușor de spus în cuvinte, dar foarte greu de făcut în fapte, sigur că ar trebui educatori care să fie ei însiși transdisciplinari. Al doilea lucru ar fi informarea celor care decid – marii conducători din complexul tehnico-științific, marii șefi de întreprinderi, de complexe industriale, mergind chiar pînă la oamenii politici –, care să le dea posibilitatea de a decide în virtutea cunoașterii. Este un proces extrem de lung, care va lua ani și ani de zile. Aceste două domenii mi se par la început cele mai realiste și mai rapid de efectuat. Ar mai fi multe altele, de exemplu ecologia transdisciplinară, adică o ecologie care să nu mai fie bazată pe sentiment și protest împotriva poluării, ci pe o vizionă unitară asupra Pămîntului, adică regindirea Pămîntului într-un context de spiritualitate, într-un context cosmic.

De ce credeți că această vizionare globalizatoare nu ar putea fi oferită filosofie sau metafizică?

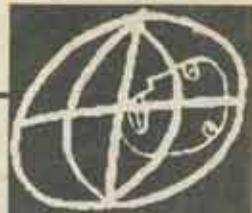
Pentru că filosofia și metafizica sunt discipline, adică au o metodologie proprie. Metodologie proprie înseamnă limitare. De astă știință, în fond, nu poate epuiza universalul. De exemplu, cînd ceri ca un rezultat experimental să fie reproducibil în mod perfect, sigur că astă înseamnă o limitare teribilă; această axiomă nu se poate aplica evenimentelor singulare. Cine poate spune că dragostea este perfect reproducibilă? Cine poate spune că nașterea sau moartea unui individ poate fi reproducibilă? Astă nu înseamnă că transdisciplinaritatea este haotică. Ea este mai ales fondată pe ideea de atitudine, adică pe capacitatea de a păstra o anumită poziție interioară sau exterioară, deci de a păstra o direcție în vizionarea despre lume, în înțelegerea lucrurilor etc. Deci o vizionare de libertate, de toleranță și, mai ales, de imposibilitate a posesiunii. Cred că nimeni nu va putea lăua în posesia lui această nouă vizionare care începe să-și arate roadele. Întrebarea inevitabilă este dacă nu cumva transdisciplinaritatea este un produs de lux, dacă asemenea idei și vizuni nu se aplică decit într-o țară extrem de dezvoltată – Franța, Statele Unite – și nu, de exemplu, România. Eu cred că este chiar invers într-un anume sens. Adică transdisciplinaritatea, acest echilibru între omul exterior și omul interior, această redescoperire a realității, care nu se poate limita la economic sau politic, este de o actualitate imediată în România. Așa cum percep eu România după 25 de ani de absență, există o potențialitate de renăștere spirituală – spun bine spirituală, și nu economic, în sensul că economicul ar trebui oarecum să fie o consecință normală a unei vizuni spirituale.

Ideea transdisciplinarității e destul de controversată. Multă oameni de știință și de artă o privesc cu neîncredere.

Este o confuzie mare care se face între interdisciplinaritate și transdisciplinaritate. Interdisciplinaritate înseamnă să preieci o metodă de la o anumită disciplină, o transferi la o altă disciplină și creezi în acest fel o manieră nouă de a vedea lucrurile în disciplina respectivă. Interdisciplinaritatea a apărut prin anii '50 și, într-adevăr, efectul ei nu a fost extraordinar, dar ea a generat totuși discipline noi de extremă importanță, în schimb cuvintul insuși de transdisciplinaritate nu a apărut decit prin 1970.

Revenind la întrebarea cu omul de pe stradă, nu credeți că știință și artă sunt abstracții care nu mai au nici o legătură cu viața obișnuită, de zi cu zi?

Cred că este vorba de un efort extrem de important din partea oamenilor de știință, a specialistilor, pentru că este adevarat că totul devine extrem de abstract în știință. Vulgarizarea sau popularizarea științei este imposibilă, pentru că nu poti populariza ceva ce este în mod fundamental extrem de rafinat, extrem de complex din punct de vedere științific. În fond ceea ce se cere omului ca să fie informat, omului care nu este specialist în specialitatea respectivă, este nu să învețe tehnica – e absurd! –, dar să înțeleagă despre ce vorbim, pentru că altfel oamenii de știință și marii conducători ai complexului tehnologic devin un fel de preotii ai unui mister pe care numai ei îl cunosc.

OCTAVIAN HOANDRĂ

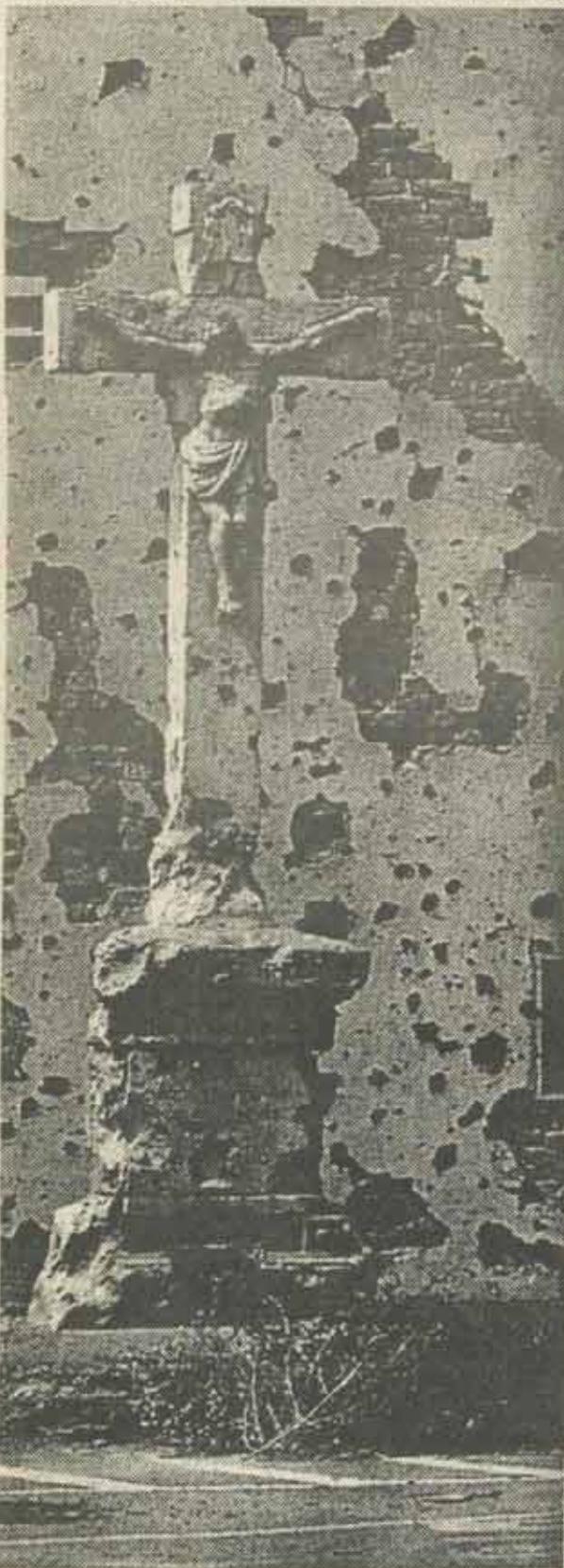
În lagăr, nu ai de ales...

Situatia refugiatilor din lagările aflate pe teritoriul Croatiei nu este deloc usoară. Locurile unde se trăiesc cel mai rău sunt cele mai departate de litoralul Mării Adriatice, cum ar fi, de exemplu, cele de la Medugorje și Posusje, în apropiere de Mostar. Ajutoarele, în alimente și medicamente, nu sunt suficiente, iar condițiile de cazare sunt mult sub limite. Barăci vechi, fără posibilitatea respectării minimelor condiții de igienă.

Pe lîngă toate acestea, Poliția din Posusje, în frunte cu chiar comandantul ei, are un comportament nemodit față de musulmanii refugiați. Zilele trecute chiar, sus-nunțul a intrat beat în incinta lagărului, unde a lovit fără motiv, ca și în alte rînduri, copiii musulmani. (Am fost rugat să nu fac nici o plingere la autoritățile de la Zagreb, decarece nimenei nu face nimic, iar ei mai au de trăit acolo...).

Situatia de felul acesta se întâlnesc destul de des. Dar refugiați nu au de ales. Majoritatea sunt speriați de inexistentia unei posibilități de a face ceva în viitor. Unde se vor putea duce la inchiderea lagărelor? Nicăieri. Copiii de 12-17 ani sunt, de asemenea, lipsiți de orientare. Nu au, efectiv, ce să facă. Inexistența școlilor pentru un timp de mai mult de doi ani a făcut din această o categorie inertă. Mai ales acum, cind Vestul nu mai este, mai ales pentru ei și familiile lor, o soluție...

Ceaalătă categorie de lagăr, lagările "de patru stelo", sunt situate de-a lungul coastei adriatice: Savudrja, Rijeka, Brac, Supetar, Sutivan, Bol. Orașe

turistice, altădată unele din cele mai scumpe stații de odihnă ale Europei, sunt acum pustii. În Supetar, o perla a turismului Dalmăției, un Intreg hotel este ocupat de familiile de refugiați; de asemenea, case particulare, închiriate de obicei de localnici turiștilor occidentali, sunt acum folosite de către refugiați.

Condițiile sunt fără îndoială mai bune. Însă și acești oameni trăiesc cu frica și incertitudinea zilei de mâine, fără vreo șanse despre cei rămași acasă. Un "acasă" foarte aproximativ, poate inexistent. Trăiesc de mai bine de doi ani fără suficientă mîncare, fără bani, fără legume, fructe sau lapte. Fără școli, fără nici o înlesnire cît de mică.

În orașele mari, cum ar fi Split sau Zagreb, o altă problemă, extrem de serioasă, vine să completeze peisajul, și așa destul de jalinic, al acestor comunități. Problema homosexualilor și lesbienelor. Această categorie de refugiați nu figurează "oficial" pe nici un fel de liste și, deci, nu pot primi nici un fel de ajutor din partea nici unei organizații.

În cazul cind homosexuali sunt văzuți făcând dragoste, chiar și în cazele lor, ei pot fi arestați și trimiși la închisoare. Este de ajuns chiar și numai o plingere, făcută de un "om de bine" către biroul Poliției, și aceștia au aceeași soartă.

Acest lucru este posibil, pe de o parte, datorită intolerantei din partea Bisericii, iar pe de altă, din lipsa unei legislații adecvate. Nu există posibilitatea ca homosexuali și lesbieni să aibă cluburi, locuri de întâlnire sau așezăminte de sănătate. "Din punct de vedere politic este imposibil ca aceste lucruri să existe", a afirmat o personalitate a Guvernului de la Zagreb.

Pe acest fond, acum cîteva zile, în capitala Croației a lăsat ființă o organizație a homosexualilor și lesbienelor, LIGMA (Lesbian and Gay Men Action). Organizația este formată acum dintr-un grup de oameni din care unii sunt membri ai Partidului Radical Transnațional. Acțiunea lor nu are deloc de-a face cu politică. Scopul ei este de a deschide un centru care să aibă 15 locuri de cazare de urgență, deschis 24 de ore din 24, extrem de necesar refugiaților care sosesc peste noapte, sau, pentru cei care sunt îndepărtăți de comunitățile în care trăiesc, o bucătărie, o bibliotecă și o sală pentru councelling și un punct de distribuire a ajutoarelor umanitare.

Se presupune că există mii de srbi, bosniaci, musulmani în această situație, cifră la care se adaugă sute de croați refugiați și dezertoari din armată. De obicei, în orașele mari, refugiații trăiesc în familie sau stau cu chirie. Dar datorită faptului că nu sunt înregistrați oficial și nu au acte oficiale nu pot fi ajutați de către stat sau de Crucea Roșie; astfel, ei sunt obligați să lucreze "la negru". În această situație, ei cîștigă extrem de puțini bani, supunîndu-se de bunăvoie clasiceor metode de exploatare a grupurilor minoritare. Multe ore de muncă grea, salariu de mizerie. Este de ajuns să spuiem că plata chiriei pe o cameră cu baie este de aproximativ 300 DM/lună, iar suma cîștigată pe lîngă o lună de lucru "la negru" este de 200-250 DM.

Amir Hanusic, co-director al LIGMA, este de părere că pericolul este că atât mai mare cu cât, din cauza săraciei, prostituția să devină tot ce se poate. În aceste condiții spătiale nu se în stock teste HIV/SIDA, iar clinicele particuliare, cer, pentru un asemenea test sume fabuloase. "Cum este posibilă respectarea drepturilor noastre, în fond ale omului, cind aici nu suntem în mijlocul unei societăți traditionaliste, în care femeia este drastic excludă din politică? Cum să devină situația normală cind, în această societate conservatoare și clericală burză pe religie, trupul femeii este, conform afirmațiilor Guvernului, organul fundamental pentru refacerea națiunii, cind îl se sugerează ocistorul de către Guvern? În acese momente critica este bine să aibă 5 copii sau cel puțin 3, înlocuind aceasta este în momentul de înțelegere patriotică?"

Totdeauna, LIGMA cere tuturor organizațiilor occidentale doarice să-i ajute să fie tot ce se poate, ca ei să fie recunoscuți și să poată funcționa.

Apelul lor a fost transmis tuturor organizațiilor umanitare de către "NEXUS Aid Coordination". Sunt totuși rezerve față de demersul lor pentru un climat de siguranță și de respectare a drepturilor cetățenilor, dacă luăm în considerare agresivitatea Bisericii și recentele afirmații ale Guvernului, conform cărora "homosexualii nu sunt croați, ei sunt etnici, cu alte cuvinte, TRĂDATORI!"

Condiția intelectualului în lagările de refugiați

Interlocutor: Vasilije Čehajic, lagărul din Supetar, insula Brac.

M-am născut la 23 mai 1951, la Sarajevo, Republica Bosnia-Herțegovina, și adresa mea (dacă se mai poate spune așa) este 71000 Sarajevo, Dure Dracovicea

49. Sunt căsătorită și am doi copii. Un băiat, Mersad, de 9 ani, și o fată, Sabina, de 13 ani. Soțul meu, Midhat, de la care de mai multe luni nu am nici o veste, a rămas la Sarajevo. În momentul izbucnirii conflictului armat eram profesoră universitară la Facultatea de Electronică și Informatică din Sarajevo.

De cînd sunteți aici, ca refugiați?

O, aici suntem numai de cîteva luni, dar am trecut, pînă în momentul de fată, prin patru alte lagăre mult mai greu de suportat... și despre care mi-e greu să vorbesc. Poate nici nu este bine să vorbesc!

Sunteți, ca să spunem așa, purtătoarea de cuvînt a membrilor lagărului. Ce ne puteți spune despre viața de aici?

După cum ați văzut, se trăiește destul de greu. Mîncare putină și deloc diversificată, ca să nu mai vorbim despre absența fructelor, a laptelui, a legumelor proaspete. Însă nu asta mă îngrijorează, ci acea categorie de oameni dintr-o noi care NU MAI VOR NIMIC, care s-au închiis în ei, care au cedat. și pentru care nu știu ce aș putea face. Îngrijorătoare mi se pare și situația copiilor de pînă-n 10 ani, care devin pe zi ce trăce tot mai greu de stăpînit, tot mai agresivi. Ca să nu mai vorbim de teenageri: în lipsa școlii, pînă și cei mai buni copii au început să nu mai pună preț pe ceea ce înseamnă VIITORUL LOR.

Dar intelectuali?

Intelectuali din lagăr mor cu zile. De exemplu, eu: În lipsa cărților și a dialogului de specialitate m-am rezumat să țin un jurnal și să scriu sotului meu o scrisoare în fiecare zi. Uneori țin cursuri cu copiii de liceu, undeva într-o cameră, dar fără un program anume. Am cerut de mai multe ori ca și tinerii din lagăr să fie primiți la școală, dar nu s-a putut din lipsă de spațiu. Evident, nu acesta era motivul. Aici, localnicii ne privesc ca pe niște cersetori, ca pe unii veniți din lumea a treia. Știi, aici este un punct turistic. Oricum turisti nu există, ei pierd bani mulți și aruncă asta pe seama noastră.

Dar să revenim. De obicei, oamenii se grupează pe orașe și pe categorii sociale. Noi, intelectuali, suntem puțini și trăiți, deși nu trebuie să arătăm asta celorlalți. Noi trebuie, într-un fel sau altul, să ținem moralul tuturor... Dar ne este foarte greu. Cum să zimbesc cind ultima veste de la sotul meu datează de acum trei luni? O scrisoare în care îi spune că a josit ranit de o grenadă și se află în spital.

Ce credeti despre ce va fi?

Nu pot să spun. Știi, nu-mi trezit deodată, săptămâna amără de ani, că suntem musulmani, croați, creștini, muntegreci. Si se moare pentru asta. Anii de zile am fost unii finge altii, ne-am respectat, ne-am iubit, am întemeiat famili, multe famili, fără să ne întrebăm de ce religie ori naționalitate suntem. Iar acum, acest lucru.

Nu suntem de acord nici cu Alijda Izetbegović, chiar dacă suntem musulmani. Asta a fost motivul penitru care m-am certat cu cea mai bună prietenă a mea, fiica președintelui Izetbegović. De cînd i-am spus asta nu mă mai salută, deși se află și să într-unul din lagările din zonă (lagărul Sutivan) și ne vedem destul de des.

Ei în-am obosit să spun lucrurilor pe numele și n-am să fac niciodată altfel. Astă că am sacrificat această prietenie, deși nu mi-a fost deloc ușor...

Ce va fi? Greu de spus. Pînă acum cîteva zile eram convins că mă voi întoarce la Sarajevo. Dar pe zi ce trăce sănii tot mai convinșeu că nu voi mai putea să o fac. Poate că emigrarea este o soluție. O soluție pentru familia mea și vizitorii copiilor noștri, de care mă simt răspunzătoare. Au trecut pentru acești copii cîteva ani fără școală. Înca un an din acesta ar însemna o catastrofă pentru ei...

Vukovar, unul din orașele "purificate". Din 52.000 de locuitori au rămas în oraș în jur de 10.000.

Foto: preluată din L'Express

Gabriela Adameșteanu (redactor-șef), Rodica Palade (redactor-șef adjunct), Andrei Cornea (redactor-șef adjunct), Dan Perjovschi (director artistic), Tia Șerbănescu, Horațiu Pepine (publiciști comentatori), Raluca Stroe Brumariu (actualitate politică), Oana Armeanu (actualitate culturală), William Totok (corespondent la Berlin), Ion Miron Damian (corespondent la Paris), Florina Popa (șef departament economic), Cornelia Niculae (contabil), Radu Dobândă (șef serviciu corectură), Gina Marin (fotoreporter), Maria Filip (curier), Mircea Ionescu, Ioan Condor, Mihnea Chiua, Flori Sava (difuzare)

Responsabil de număr: Rodica Palade

Consilier în probleme economice: Ilie Șerbănescu

Redacția și administrația: București, Calea Victoriei 120. Telefon 614.17.76, Fax. 614.15.25. ISSN-1220-5761

tipărit la
"PROGRESUL
ROMANESC SA"
Calea Plevnei 114
Tehnoredactare
computerizată
Adrian Baltag
Revista "22"